

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — o-
deljska izdaja o-
leto 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Propad Heimwehra

Dunaj, 2. decembra.

Rojstni dan avstrijske Heimwehra je 15. julij 1927. Zdi se pa, da se je 9. novembra 1930, dan zadnjih državnozbornih volitev pričela nje smrtna agonija. V času med tema dvema datumoma je ipak mogla Heimwehr zaznamovati uspehe, kakršnih je v tako kratki dobi komaj kaka druga organizacija bila deležna. Moč njenega uspeha je pri konservativnem avstrijskem ljudstvu bila v tem, da je v njegovih očeh nastopala za absolutno avtoriteto in spoštovanje državne oblasti in državnih zakonov. Dokler je narod zrl v njej desno roko zakonite oblasti, ki naj pomaga vladi proti naraščajočemu socialističnemu partizanstvu in njegovim diktatorskim nameram, toliko časa so v njeno naročje vrele vedno nove čete. Mislimo le na 4. oktober 1927, ko je vkorakala Heimwehr v Wiener Neustadt, zlomila socialistični teror in pokazala, da je za vse državljane ista in enaka pravica v javnosti.

Položaj pa se je takoj spremenil, ko je Heimwehr nastopil proti kabinetu Streeruwitza. Vso pozornost je vzbudila mogočna izjava majorja Pabsta 25. septembra 1929, ko je izrekel znano krilatko: »Predno bo solnce zašlo, bo Streeruwitzev kabinet padel!« Do tedaj namreč je bilo heimwehrovsko gibanje v pravem pomenu besede nadstrankarsko narodno gibanje. Ob teh izjavah pa so se mnogi zamislili in postali oprezní. Prišel je kabinet Schobra, ki je izvedel tudi gotovo reformo ustave. Ne da se tajiti, da je tej reformi kumovala Heimwehr. Vendar pa so bile obljube neprimerno večje in v nikakem razmerju z doseženimi uspehi. Heimwehr je čutila, da se med narodom pojavlja nezaupanje, zato je napadala Schobra, čeprav je ravno on s trdo roko kljub najtršeji uporabi socialiste sprejel do 80% heimwehrovskih zahtev. Toda v tej dobi je bila Heimwehr že sredi svojega drugega razvoja: da postane politično gibanje.

Od tu dalje se vrste taktične nerodnosti ena za drugo. Schober je spravil pod streho novo k orožnemu zakonu, ki je radi notranjih a še bolj radi zunanje političnih dogodkov postala nujnost. Zakon nikakor ni bil naperjen proti Heimwehrovcem; predvideval je razorožitev vseh oboroženih organizacij, torej tudi socialdemokratskega Schutzbunda. A med tem ko so bili socialisti pametni in se izjavili: »Mi hočemo mir,« je bila Heimwehr nespametna in je zahtevala najprej razorožitev socialistov, šele potem da je pripravljena tudi sama odložiti orožje. Verjetno, da socialistični izjavi ni bilo pripisovati iskrenosti. Toda videz pri masah ljudstva je bil vendarle, da so socialisti za notranjo razorožitev, Heimwehr pa da hoče pobojev. In tak videz, — osnovan ali neosnovan, — je včasih odločilnega pomena za duševno razpoloženje ljudskih mas.

Heimwehr je pričela slepo kopirati svoj vzor — italijanski fašizem. Prišla je Korneuburška pri-sega, kjer je bil tudi stavek, da hoče Heimwehr prijeti za oblast v državi. Sicer je prav isto tri leta prej (3. novembra 1926) proglasila socialnodemokratska stranka v Linzu. Toda prihi na oblast v demokratični ustavni državi ni mogoče drugače kakor s pomočjo ljudskega zastopstva v državnem zboru. Prihi na oblast legalnim potom ni mogoče drugače kakor s pomočjo volitev. Če so socialisti tako govorili, so imeli za seboj močno stranko, Heimwehr pa ni imela še ničesar.

Iz javnih voditeljev in iz korneuburške prisege se je vendar dalo sklepati, da misli Heimwehr na politično formacijo. Tako je iz nadstrankarskega narodnega gibanja Heimwehr postala politična stranka. Poldrugi mesec pozneje se je izvedla v njenih vrstah hišna revolucija, ko je mladi knez Starhenberg vrgel tedanjega zveznega voditelja dr. Steidleja in sam prevzel vodstvo. Starhenberg je za Heimwehr bil upadna pridobitev. Saj je 9. novembra 1927 stal v prvih vrstah čet, ki so pod Hitlerjevim vodstvom povzročile znani puč v Münchnu.

Prišla je vladna kriza in koncem septembra je bil Starhenberg — komaj 33 letnik, — že notranji avstrijski minister. On, ki sploh ni bil parlamentarec in nikdar od ljudstva izvoljen, je dobil v roke najvažnejši in izrazito politični resor. Dogodki so se hitro vrstili. Starhenberg je sedaj tudi formalno ustanovil lastno stranko, med tem ko so ostali voditelji Heimwehra skušali prihi pod streho pri krščanskih socialistih. Pričela se so notranji spori, katera je prava Heimwehr in katera je ne-prava. Nedeljske volitve 9. novembra so nato pokazale, da Heimwehrovci, ki so kandidirali v krščansko socialni stranki, niso gibanju prinesli nikake okrepitve, ker so vsi propadli, čeprav so kandidirali na sicer varnih mestih. Iz Starhenbergove stranke, torej od Heimatbloka pa je zadobil samo en delavec v okrilju Alpinenmontanengesellschaft osnovni mandat. Samo s pomočjo tega osnovnega mandata so na podlagi ostankov prišli v parlament voditelji, kakor Starhenberg, Steidle, Priemer in general Hülgerth. Od velikega ljudskega gibanja ni v resnici ostalo drugega kakor peščica osmih poslancev.

Stara resnica je, da izgubljene vojne rode revolucije. Tako je bilo tudi po teh volitvah v taboru Heimwehra. Heimatblok je povsod vodil proti krščanskim socialistem zelo sovražno volilno propagando, čeprav sta dva njihova ministra sedela v Vaugoinu kabinetu. Prva je posledice izvajala tirolska kmetijska zveza, ki je dr. Steidleja izključila iz stranke. Ogromno nejevoljo je potem Heimwehr povzročili med Tirolci, ko je poklical majorja Pabsta iz Italije. Na Brennerju so mu pripravili pri-srčen sprejem in tirolski kmetje so lahko videli, s kako prišerno cerimonijo italijanski fašisti predajajo avstrijskim fašistom »zslužnega« majorja. To pa je bilo zdravo mislečemu in Italijanom ne posebno prijaznemu tirolskemu ljudstvu dovolj.

Jugoslavija in Grčija

Marinkovičev obisk naj potrdi miroljubna stremjenja obeh držav

Belgrad, 3. dec. 1. Vest o potovanju zunanjega ministra dr. Voje Marinkoviča v Atene je vzbudila živahno zanimanje. Kakor znano je najprej 1. 1929. obiskal Belgrad, se tam pogajal in pri tej priliki podpisal konvencijo z našo državo predsednik vlade Venizelos, pozneje pa takratni zunanji minister Karapanos. Gotovo je, da je v prvi vrsti v tem obisku gledati akt kurtuazije.

Na drugi strani pa je isto tako gotovo, da bo to manifestacija iskrenega prijateljstva med tema dvema balkanskima državama. To prijateljstvo med Grčijo in Jugoslavijo ne temelji samo na spominih na nedavno in daleko prošlost, marveč so korenine tega prijateljstva tem globlje, ker so aspiracije obeh držav iste. Te aspiracije in politika obeh držav bi se mogla označiti na splošno s tem, da obe državi stremita za tem, da se za vsako ceno čuva mir na temelju obstoječih pogodb, da bi se tem lažje v notranjosti konsolidirale.

Grčija in Jugoslavija sta že pred vojno sodelovali na istem temelju. Po vojni pa sta se tudi znašli na istem terenu, za kar se je zahvaliti požrtvovalnosti in stalnemu delu. Lahko sta prebrodili težke probleme, ki so se pojavili po svetovni vojni. Zadnja

leta v obeh državah konsolidacija zelo napreduje. V zvezi s tem je opaziti tudi živahno zanimanje za zunanje politične probleme.

Temu primerno se je tudi razvijalo zблиžanje med obema državama. Omenjamo samo letošnji obisk najodličnejših zastopnikov grškega gospodarstva in grških finančnikov, ki je imel dobre posledice in ki bo vsekakor pripomogel k zgraditvi političnega zблиžanja. Obisk sam pa prihaja v tem času tako, da je povsem prirodno, da se mu predpisuje velika važnost. Nedavno izvršeni obiski med državami vzhodnih držav, so dale povod mnogim in različnim kombinacijam. Zato bo ta obisk nedvomno imel to dobro posledico, da bo razne fantastične kombinacije še pravočasno razkrinkal.

Na drugi strani pa ne sme ta obisk nikogar skrbeti. Politika Jugoslavije je miroljubna in vse zunanje politične akcije so prepojene s tem duhom. To potrjuje tudi ta obisk, ki bo afirmiral samo zbiranje tistih sil, o katerih je nedavno govoril zunanji minister dr. Marinković, to je sil, ki delajo za mir. Dve veliki tendenci, je dejal takrat naš zunanji minister, se opažata v dvojni diplomaciji. Na eni strani so diplomatske akcije, ki stremijo za tem, da vzne-

mirjajo javno mnenje in da državnikom, katerih položaj je v njihovih državah slab, pripomorejo do popularnosti, na drugi strani pa se lahko ugotovi, da so sile, ki delajo nato, da se očuva mir, še vedno mnogo močnejše, kakor tiste, ki bi želele mir porušiti.

Jasno je, da miru ne bodo določili tisti, ki so z mednarodnim položajem in današnjim stanjem vsaj relativno zadovoljni.

Ta manifestacija zbiranja miroljubnih in miru željnih sil, bo prav gotovo prišla do najjasnejšega izraza na sestanku v Atenah. Ta manifestacija bo tembolj potrebna, ker prihaja v pravem času. Prepričani smo, da bo obisk pripomogel ne samo k zблиžanju med obema balkanskima državama, marveč, da bo imel tudi stvaren vpliv na splošno pohozo v Evropi.

Naš zunanji minister dr. Voja Marinković potuje v spremstvu ravnatelja političnega oddelka zunanjenega ministrstva Karovića in šefa kabineta Kovčevića. Podrobni program njegovega bivanja še ni končno veljavno določen.

Avstrijska vlada sestavljena

Ender zvezni kancler — Schober podkancler in zunanji minister

Dunaj, 3. dec. kk. Danes zvečer ob 6 se je po večurnih pogajanjih končno posrečilo sestaviti koalicijsko med krščansko socialno stranko in Schobrovim blokom ter sestaviti novo vlado. Zvezni kancler ostane designirani kršč. socialni poslanec dr. Ender, podkancler in zunanji minister dr. Schober, notranje ministrstvo prevzame voditelj Landbunda Winkler, finančno ministrstvo dosedanjí finančni minister dr. Juch, ki kot uradnik stoji blizu krščanski socialni stranki, trgovinsko ministrstvo krščanski sociallec Heintl, prosvetno ministrstvo nižjearvstrijski krščanski sociallec dr. Czernak, pravosodno ministrstvo načelnik velenemske stranke dr. Schürff, bivši trgovinski minister v Seiplovem kabinetu, vojni ministrstvo pa dosedanjí kancler Vaugoin, ki upravlja to ministrstvo že deset let, kmetijsko ministrstvo prevzame tirolski krščanski sociallec Thaler. Samo ministrstvo za socialno skrbstvo še ni zasedeno in bo podrejeno najbrže kakemu uradniku. Nova vlada se bo že jutri predstavila narodnemu svetu. Pred jutrišnjo sejo narodnega sveta bo konferenca načelnikov strank, na kateri se bo odločalo o bodočem predsedniku narodnega sveta.

Dunaj, 3. decembra. kk. Sestava novega kabineta pomeni konec desničarskega kurza v Avstriji in je logična posledica volilnega rezultata. Dr. Oton Ender, novi kancler in bivši odlični upravnik Vorarlberga, je krščanskosocialni, strogo katoliški observant in se strinja z dr. Schobrom v tem, da sta oba odločna nasprotnika fašističnih eksperimentov in da zahtevata vrnitev k stvarnemu delu. Dr. Ender bo gotovo dobil podporo tudi pri socialnih demokratih pri onih odredbah, ki so potrebne za ublažitev strašno naraščajoče brezposelnosti in za zagotovitev zunanje trgovine. Dejstvo, da razpolagajo krščanski socialci in Schobrov blok samo z večino dveh mandavov, ni toliko pomena, če bo vladi ponudila levica roko k stvarnemu delu, zakar se zdi pripravljena. Vsi krščanski socialci v kabinetu, razen Vaugoina, se prištevajo znmernemu krilu stranke. Heimwehrovski poslanci, katerih je

Dr. Ender, novi zvezni kancler.

ose, bodo ostali skoro brez pomena, tudi če res prestopijo v opozicijo.

Dr. Schober je lahko opustil svojo zadnjo zahtevo, da se mu poleg zunanjeja ministrstva podredi tudi celotna varnostna služba, ker prevzame voditelj Landbunda Winkler notranje ministrstvo, in sta bila torej oba najvažnejša resora oddana Schobrovemu bloku. K temu je še prištetí pravosodno ministrstvo, katero dobi v roke Velenemec dr. Schürff. V zunanje-političnem pogledu je po odhodu dr. Seipla pričakovati, da se bo nadaljeval v Zenevi z dr. Curtiusom dogovorjeni program nemško gospodarskega sodelovanja. Prva naloga bo rešitev proračuna, tako da v začetku ne bo nobenih snovi za konflikte, ki bi mogli kabinet ogroziti. Kakor doznava Vaš dopisnik pozno zvečer, je bil oddan tudi portfelj socialne politike, katerega prevzame dr. Resch, ki je imel ta resor tudi že v prejšnjih kabineti.

Fašiste vznemirja komunizem

Rim, 3. dec. kk. Po poročilu notranjega ministrstva je politični oddelek policije prišel v zadnjih mesecih na sled trem raznim skupinam, ki so vse delovale protifašistično. Med drugimi je zasledila skupino 24 oseb, med njimi 2 ženski, ki so poskušali ob obletnici fašističnega pohoda na Rim koncem oktobra organizirati atentate. Policija je zasledila razen tega tvorjenje novih komunističnih celic v provincah Emilia in Romagna. Načelniki teh celic bodo prišli pred posebno sodišče za varstvo države. Koliko oseb je bilo aretiranih, ni znano, govori se pa, da gre za prav znatno število oseb. Med aretiranimi je tudi vdova znanega italijanskega pesnika de Bosisa. Končno se poroča, da je bil aretirani profesor Renzi, o katerem se je že govorilo, da je mrtev, zopet izpuščen, ker je svoj slučaj pisмено zadostno pojasnil.

Rim, 3. decembra. Z. Zločini in atentati, ki se dogajajo v Italiji, se v fašističnih listih ne

Nastal je pravi vihar, ki je pometal Heimwehr iz tirolskih hribov.

In tako je šlo tudi drugod. Povsod se je pričela ostra ločitev med krščanskimi socialci in med heimwehrovci, zlasti potem, ko je Starhenberg izjavil, da je njegov Heimatblock idejno še najbolj soroden s Hitlerjevimi narodnimi socialisti. Pabst je skušal še enkrat reorganizirati Heimwehr in mu na podlagi pridobljenih mandatov dati parlamentarno osnovo, toda niso ga več poslušali. To je moža razjutilo v dno duše. Že je proglasil, da bo sprejel ponudbo kitajske vlade, da odide tjakaj kot reorganizator kitajske armade. Kitajska bo brez-

dvoma veliko bolj primerno polje za njegovo udeleževanje, kakor pa je bila mala Avstrija.

Med tem se je odpeljal tudi dr. Steidle na dopust in je dal v Parizu »Matin« intervju, ki ga je zaključil z naslednjimi besedami: »Mislím, da se bono jaz in moji prijatelji ne le odtegnili politiki, ampak sploh vsakemu udeleževanju, dokler traja tak položaj, da iz njega ne vidimo nobenega izhoda.«

To pomeni konec Heimwehra. Od velikega narodnega gibanja je ostalo samo 8 mandatov. Ne bo dolgo, ko se bodo tudi ti združili z narodnimi socialisti.

Zahvala predsednika vlade

Belgrad, 3. dec. AA. O priliki državnega praznika je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković prejel mnogo brzojavnih čestitk iz vseh krajev države in inozemstva. Ker se predsednik vlade ne more vsake-mu posebej zahvaliti, se tem potom zahvaljuje vsem, ki so mu čestitali. (Iz kabineta predsedništva kr. vlade, 2. decembra.)

Napredovanje pri financih

Belgrad, 3. dec. 1. Pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani so napredovali: Za glavnega arhivarja 2. III. Anton Bračko, Rudolfa Večerin, Evgen Sušteršič, Franc Sušteršič, Ivan Kramar, Josip Bedan. Pri glavni podružnici Drž. hip. banke je napredoval za stalnega uradnika v 4. II. Avgust Žigon.

Zdorovanje belgr. industrijcev

Belgrad, 3. dec. 1. Belgrajski industrijci so imeli danes zborovanje, na katerem so razpravljali o predlogu belgrajske občine, da ukine trošarine. Prišli so do sklepa, da so ti sklepi škodljivi za domačo industrijo in pridobitne kroge. Poleg tega so se obširno bavili s sovjetskimi dumpingom, katerega posledice so se v poslednjem času pričele čutiti tudi pri nas. Skleneno je, da industrijska zbornica opozori merodajne kroge na to dejstvo, da bi se pravočasno storili potrebni koraki proti temu.

Akademski koncert v Belgradu

Belgrad, 3. dec. 1. Sinočni koncert akademskega pevskega društva je nad vse sjašno uspel. Koncerta se je udeležil Nj. Vel. kralj, člani vlade z načelnikom predsednikom vlade generalom Petrom Živkovičem, Pevskim zborom so navdušeno aklamirali, predvsem pevskeemu zboru iz Ljubljane, ki je žel dolgotrajne ovacije za ggs lepa izvajanja.

Krediti ra anafabetske tečaje

Belgrad, 3. dec. AA. Da bi se otvorilo čimveč anafabetskih tečajev, katerih posejanje je na podlagi čl. 153 zakona o narodnih šolah obvezno za vse osebe do 25. leta, ki niso posejali ljudskih šol, in da se bo moglo nastavljenem izplačati nagrade, je minister prosvete sklenil, da se bodo v to svrhu uporabili krediti, ki jih imajo v svojih proračunih v ta namen posamezne banke uprave. Zato je minister za prosveto poslal okrožnico vsem bankam upravam, ki v njej zahteva, naj obveste oddelek za ljudsko prosveto o višini kreditov, ki jih imajo v svojih proračunih za take tečaje v tem letu.

O vojaških nabavah in trošarini

Belgrad, 3. dec. AA. Finančno ministrstvo, oddelek za samoupravne davke, je poslalo okrožnico vsem bankam upravam o plačevanju dajatev za vojaška naročila. Na podlagi čl. 74 zakona o administraciji vojske in mornarice daje finančno ministrstvo navodilo banovinskim in občanskim upravam, da se od vojaških dobaviteljev za dobave vojski ne more zahtevati niti občinska niti banovinska doklada na trošarino. Člen 74 omenjenega zakona je mišljen v korist vojske, da bi se dobave pocenile, ne pa v korist dobaviteljev. Da ne pride do zlorab, odreja za to ministrstvo, da se od vojaških dobav plačujejo te doklade s tem, da imajo pravico do povračila vsote na podlagi potrdila, overjenega od vojaškega oblastva.

Društvo prijateljev Vel. Britanije v Zagrebu

Zagreb, 3. dec. Z. Včeraj je bila seja upravnega gospodarskega odbora Društva prijateljev Velike Britanije v Zagrebu. Navzoči so bili kot gostje poslanik Velike Britanije Henderson in britanski konzul v Zagrebu Bullock. Predsedoval je župan dr. Srkulj, ki je obenem predsednik društva. Pozdravil je gosta in se mu zahvalil za obisk. Henderson je naglasil, da bo vsako leto prišel v Zagreb pri tej priliki in da bo podpiral to društvo v njegovem delovanju. Za časa svojega bivanja v Londonu je stopil v stik z jugoslovanskimi krogi. Prizadeval se bo, da pride do čim krepkejšega gospodarskega sodelovanja med organizacijami, ki na tem delajo. Henderson je bil nato gost Ivana Meštrovića in pri njem prebil čas do odhoda S. O. E. v London.

Dunajska vremenska napoved: Po nižinah bo na nekaterih krajih jutranja megla. Ponoči slana. Temperatura se tudi podnevi ne bo dvignila mnogo nad ničlo.

Maskirana diktatura v Nemčiji

Nemške stranke bežijo pred odgovornostjo — Brüning bo vladal s § 48
Ogorčenje ljudstva proti nezmožnemu parlamentu

Berlin, 3. dec. 4. Naenkrat se je v Nemčiji pojavila nevarnost neustavne vladanja. Drž. kanceler, ki je dobil priznanja polno ime »svarnega kancelerja« se je po zadnjih volitvah lotil dela z veliko iskrenostjo. Za nobenega ni bilo več tajno, da mora priti v Nemčijo do temeljitih finančnih reform. Do sedaj je Nemčija živela od inozemskih kreditov in vse povojne vlade so krile proračunski primanjkljaj s posojili. Novi državni kanceler je temu stanju hotel napraviti konec. »Vsaka država, ki ne krije svojih izdatkov z rednimi dohodki, je v nevarnosti, da podleže gospodarskim bremenom,« je govoril Brüning v državnem zboru, ko je razlagal načrt za finančno reformo. Dvoje reform je bilo neobhodno potrebnih in sicer v prvi vrsti zvišanje davkov, ker je Nemec v primeru z drugimi narodi plačeval najnižje davke v Evropi in drugič znižanje uradniških plač, ki so daleko prekašale uradniške mezde po drugih državah. Ena in druga je zelo nepopularna toda za ureditev drž. financ v Nemčiji nezbežno. Brüning je v to svrhu izdelal 28. zakonodajnih osnutkov, s pomočjo katerih je upal, da bo državni proračun postal na zdrave noge, ne da bi mu bilo treba klicati na pomoč izredna posojila. Nemški državni zbor se je spričo tega širokopolnega programa pokazal v čudni luči. Takoj po volitvah je

izgledalo, da bo državni kanceler našel za svoje načrte zadostno večino v parlamentu. Toda polagoma so se odvajale od vladne večine stranke za stranko tako da se je nahajal naenkrat pred dejstvom, da njegova reforma ne bo sprejeta. Zanimivo pri vsem tem je, da so parlamentarne stranke v privatnih pogajanjih z državnim kancelerjem priznale korist in potrebo njegovih reform, katerih pa nimajo poguma podpirati s svojimi glasovi v državnem zboru. Državnemu kancelerju ni preostajalo drugega, kot da obrne hrbet dela nezmožnemu parlamentu in nese svoje načrte v podpis predsedniku republike. Predsednik Hindenburg je kancelerju obljubil, da bo uzakonil finančno reformo na podlagi diktatorjalnega člena 48. nemške ustave.

Odločnost državnega kancelerja, da na vsak način in za vsako ceno izvede svoj program, je izzvala po čeposisu najrazličnejše komentarje. Njegova osebnost bo s tem samo pridobila v javnosti, ki mu ne prikriva svojih simpatij. Dejstvo namreč, da državni zbor, ki uvideva potrebo nove finančne politike, nima poguma, da bi zanj glasoval, moče zanimivo luč na pola, po katerih je krenila nemška demokracija. Zmaga na volišču, katero so si izvajali nacionalisti, gre na račun njihove demagogije. To ve vsak pošten politik v Nemčiji. Da je pa

oplašila resno nemške politične stranke, da jim je odvzela vsak čut za patrijotično odgovornost ter postavila pred nje strašno strahovlado volilcev, tega do zadnjih dni nemška javnost ni vedela.

»Koliko pa je vredna demokracija,« piše »Frankfurter Zeitung«, če se je vlada ne more posluževati v dobro naroda, in če brezoblični in strahopetni parlament sam sili vlado, da se poslužuje neustavne sredske za uzakonjenje svojih načrtov.

»Kam so pa zašle naše politične stranke,« pravi »Berliner Tageblatt«, »ki plašljivo odpravljajo od sebe odgovornost za dejanja, ki jih v srečo odpravljajo. Tako zavrgel se do sedaj še ni noben nemški parlament, in nemški narod mora biti hvalečen državnemu kancelerju, ki v tišini brez vsakega hrupa rešuje ne samo Nemčijo pred gospodarsko katastrofo, ampak ki rešuje tudi parlament in demokracijo pred nepotrebnim profanacijo.«

»Vossische Zeitung« si izrecno prepoveduje, da je v Nemčiji uvedena diktatura, češ »ustava dovoljuje v izjemnih slučajih, da se vlada brez parlamenta. Sedanjí državni zbor je sam odklonil vsako delo. Vsa prizadevanja kancelerja« »bila zaman. Ali si bo parlament upal jutri razveljaviti finančne zakone? Ne, ravnotako ne, kot si jih danes ne upa sprejeti.

Tudi ameriški proračun je pasiven

Washington, 3. dec. AA. Predsednik republike Hoover je predložil kongresu državni proračun za prihodnje leto. V spremnem poročilu navaja, da znaša ta proračun 3.932.842.000 dolarjev. Proračunsko leto se bo nehalo junija 1932. Letošnji primanjkljaj znaša 180 milijonov. Zato Amerikanci ne morejo pričakovati, da bo še nadalje razveljavljena eno odstotna taksa od dohodnine. Letošnji primanjkljaj je neznaten in bo izginil z ozdravljenjem kreditnega ravnovesja in z občo obnovo gospodarstva. Na ta način bodo absorbirana tudi vsa začasna posojila. Dohodki leta 1932 so predvideni v višini 4.085 milijonov dolarjev, izdatki bodo znašali 4054 milijonov dolarjev. Za narodno obrambo je predvidenih 690 milijonov dolarjev. Ti izdatki so znižani za 34 milijonov.

Olajšan obisk Francije

Pariz, 3. dec. AA. Medministrska konferenca je sklenila nove olajšave glede obiska Francije s strani inozemskih potnikov. Sklenila je, da bodo tranzitna viza veljala za 14 dnevno do enomesečno bivanje v Franciji. Odpravila je vse dozedanje formalnosti ter sklenila ustanoviti urad, kjer bo osredotočena vsa služba glede tujkega prometa.

Seja VZS

Belgrad, 3. dec. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel nocoj od 16. do 19.30 sejo. Predsedoval je g. Ivan Hribar. Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje podrobne razprave o zakonskem osnutku glede izkoriščanja vodnih sil. Prihodnja seja bo jutri z istim dnevnim redom.

Savič upokojen

Belgrad, 3. dec. 3. Delj časa se je govorilo, da bo upokojen načelnik industrijskega oddelka v trgovinskem ministristvu Milivoj Savič, ki je znan po svojih mnogih knjigah o gospodarstvu v Jugoslaviji in po svojem stališču glede na razvoj in nacionalizacijo naše industrije z ozirom na narodno obrambo. Vprašanju se upokojitve se je posvečala posebna pozornost po upokojitvi načelnika oddelka za zunanjo trgovino dr. Stajameca-Sorodolskega. Danes se je to vprašanje rešilo in je bil Savič upokojen. Nj. Vel. kralj je podpisal predlog trgovinskega ministra Demetričevića. Savičeve posle bo vodil inspektor ministristva Stojadinović.

Stavka v Me nlovih podčeljih

Zagreb, 3. dec. 3. V mnogih podružnicah Me nlovih podjetij so nastavljeni stopili v stavko. Gre namreč za zahtevo sprejema kolektivne pogodbe.

Kruhu se bodo cene znižale

Ljubljana, 2. dec. AA. Banska uprava je po naročilu ministristva za notranje posle izdala nalog vsem sreskim in mesnim načelnostim, da takoj podvzamejo primerne korake za znižanje cen kruha.

Plačevanje davčnih zaostankov

Belgrad, 3. dec. AA. Minister za finance je poslal finančnim direktacijam okrožnico o plačevanju davčnih zaostankov dohodninskega davka in davka na imovino. Po tej okrožnici se dovoljuje davčnim obvezancem, da plačajo te davčne zaostanke z letnimi obroki do 1935. leta. V okrožnici pa se poudarja, da obvezanec, ki do 1. novembra vsakega leta ne plača svojega dolžnega obroka, izgubi pravico do nadaljnjega obročnega odplačila.

Plače so se bolj znižale kot cene

Rim, 3. dec. 3. Organ fašističnih delegatov »Il lavovo fascista« prinaša zanimiv članek o pomenitvi življenjskih potrebščin in izraža nezadovoljstvo z dosedanjimi rezultati, opozarja na dejstvo, da se cene ne znižujejo v istem razmerju, kot so se znižale plače. V cenah je še vedno velika razlika, predvsem v trgovinah na veliko. Trgovine še vedno zahtevajo velike dobičke. To se ne sme trpeti. V Neapolju so oblasti zaprele 9 raznih trgovin z življenjskimi potrebščinami, ker niso hotele znižati cen.

Nemške lašiste zapirajo

Berlin, 3. dec. AA. Policija je zasedla blizu grada Jaeschkowitz pri Bratislavi okrog 400 oboroženih članov narodne socialistične stranke in jih aretirala. Zapolnila je veliko množino karabink, revolverjev, ročnih granat in drugega orožja.

Ni dočakal

London, 3. dec. 3. Včeraj je po dolgi bolezni umrl poslanec delavske stranke Backer, ki je bil že več let znan po tem, da je vsako leto vedno z negativnim uspehom ponavljal predlog, da se popolnoma odpravi vojska na suhem, na morju in v zraku.

Grozna smrt dirkača

Berlin, 3. dec. AA. V mednarodnih avtomobilskih krogih dobro znani vozač in dirkač Willy Ehmke je tragično umrl. V noči od ponedeljka na torek je izbruhnil požar v pisarniških prostorih nemškega šoferskega društva. Ko so gasilci prišli, da pogasijo ogenj, so pameni udarili iz Ehmkejeve spalnice. Po posasitvi ognja so našli Ehmkejevo truplo na tleh. Bilo je popolnoma zgorelo.

Ako želite ohraniti zdravje Vaših otrok

dajte jim skodelico »Ovomaltine« za zajutrek ali kot lahko jed.

OVOMALTINE

je koncentrirana naravna krepljena hrana, ki jo otroci radi jemljejo kot slaščico.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specializiranih trgovinah; velika skatljica Din 56—, srednja skatljica Din 34—, mala skatljica Din 16—.

prične obravnavati proti goriškim Slovcem v najkrajšem času. »Regime fascista« poroča, da je bil v Trstu aretiran prof. Cosovel. Vzrok aretacije ni znan.

Sanacijski program nemške vlade

Proračun znižan za 1'5 milijarde — Uradništvo se znižajo plače za 6 odstotkov

Berlin, 3. decembra. 3. Danes se je začelo zasedanje nemškega državnega zbora, na katerem se ima izvršiti prvo čitanje novega državnega proračuna in glasovati o zaslianih odredbah vlade, s katerimi ima stopiti v veljavo sanacijski program vlade. Galerije so bile nabito polne poslušalcev. Številna pollečja je obkrožila postopje državnega zbora, da ne bi prišlo do kravalov kakor pri zadnji seji, vendar pa ni bilo nobenih demonstracij. Današnja seja je trajala samo poldrugo uro.

V glavnem je govoril finančni minister Dietrich. Iz njegovega govora je posneti, da je novi proračun nasproti lanskemu skoro za poldrugo milijardo nižji. Najvažnejša odredba novega proračuna je osamovoljitev zavarovanja proti brezposelnosti. Zadnji proračun je začel v nered radi tega, da so bile radi silno naraščajoče brezposelnosti potrebne velike podpore vlade, ki so šle daleč preko proračuna. Sedaj je stvar tako urejena, da mora zavarovanje proti brezposelnosti samo nabaviti potrebne vsote z zvišanjem prispevkov in da bo država dala samo omejeni prispevek. Nadaljnja težkoda

je bila stalno padanje davčnih dohodkov, kar znaša za zadnje leto 900 milijonov, kar pa se bo izravnalo predvsem z zvišanjem carine na tobak in z zelo dalekosežnimi odredbami za varčevanje, s katerimi upajo doseči več kot milijardo. K tem odredbam za varčevanje spada predvsem 6% znižanje plač uradništva in poenostavljenje pobiranja davkov. Semkaj spada odredba, da bo od dosedanjih 170.000 davčnih obvezancev malih kmetov ostalo edlejš samo 43.000, ki bodo v bodoče še plačevali dohodnino. S tem bo sicer odpadlo 100 milijonov, upravi prihranek pa bo mnogo večji.

Končno je finančni minister opozoril še na važnost vprašanja, kako bi bilo mogoče pridobiti nazaj nemški kapital, ki je pobegnil v inozemstvo. V to svrhu se bo izdala davčna amnestija. Dalje bodo davčne oblasti v bodoče pri ugotovitvah premoženja ali dohodkov zahtevale obljubo namesto prisage. Minister Dietrich je končal s priporočilom, da državni zbor dovoli proračun, da bo v zvezi s prisilnimi odredbami zagotovljen kredit in akcijska sposobnost nemške države.

Ruždi bej v Bolgariji

Sprejem pri kralju — »Turci a zasledaie samo miroljubne cilje«

Sofija, 3. dec. AA. Bolgarska agencija javlja: Kralj Boris je včeraj sprejel v avdienci turškega ministra zun. zadev Tečika Ruždi beja. Po avdienci je Tečik Ruždi bej izjavil zaso o nikom tiska, da občejuje kralja Borisa, čigar osebnosti ga je uprav očarala. Tajnost uspeha nove Turčije je baš v občutkih zaupanja in ljubezni turškega naroda do Mustafa Kemal-paše. V takih odnošajih je, kakor vidim, tudi bolgarski narod do svojega suverena.

Posebej poudarja zunanji minister Turčije prišrni sprejem, ki so mu ga priredili uradni bolgarski krogi. Jako zadovoljen je, da se je sestal z bolgarskimi državniki, in radosten, da se je uresničil načrt njegovega potovanja v Bolgarijo. Pri tem naglašala skupne interese Turčije in Bolgarije, dveh sosednjih držav, ki so v mnogih pogledih slični. Dalje opozarja na to, da njegov poset nima

točno opredeljenega smotra, vendar je prirodno, da se turški in bolgarski državniki pogovore o stvareh, ki so na dnevnem redu. Neka vodilna oseba turške politike je potrdila, da obstoji prijateljsko razmerje med Turčijo in Bolgarijo, in naglašala, da je turška politika na Balkanu jako zadovoljna, da je v Bolgariji naletela na odjek svojih čuvstev.

Zunanji minister nato kategorično demantira glasove, da bi bil pristaš kakršnekoli fronte. Politika front je dovedla do nesreč in zato se trudi, da odstrani te fronte, ker so zapreka konsolidaciji miru. On je pristaš popolne enakosti med narodi. Vendar se ne sme miče čuditi, če začenja turška politika izvajati svoj pacifizem s sosednjimi državami, da se la sistem pogodb razširi in da objame vse mednarodno življenje.

Kako je bil umorjen Tomalevski

Sofija, 3. dec. AA. Po zadnjih podatkih je bil izvršen umor Tomalevskega na sledeči način:

Bratje Tomalevski so prodali svojo rodno hišo. V dvorišču te hiše se je nahajalo drevo, ki ga je pred leti zasadil njihov oče. Naum Tomalevski je hotel presaditi drevo v svoj vrt. Sel je zato na dvorišče, da drevo izkoplje. Medtem pa sta morilca oddala nanj izpod krova sosedne hiše dva strela iz karabink. Oba sta ga pogodila v glavo in prsi. Sluga se v trenutku streljanja ni nahajal na vrtu, pritekel pa je takoj na dvorišče, oborožen s puško ter začel streljati na sosedno hišo, odkoder je slišal strele. Ko sta morilca to videla, sta začela streljati nanj z revolverji ter ga ranila. Morilca sta nato zbežala na ulico. Straznik na ulici, ki je sli-

šal streljanje, je začel morilce zasledovati ter s strelom iz puške ranil enega v nogo in ga prijel. Drugi morilec pa je bil tako zbežan, da se je pustil prijeti od pasantov. Tudi on je bil na mestu aretirani. Ranjeni morilec se imenuje Vladimir Georgijev, njegov tovariš pa Andrej Manov Dimitrov. Morilca sta tekot zaslišanja izjavila, da nista osebno poznala umorjenega in da nista živela z njim v prepiru. Oba sta izvršila umor po naročilu. Lastnik hiše, iz katere sta streljala, se imenuje Stenkov, ki je bil istotako prijet, da bi se ugotovilo, ali sta morilca prišla v hišo z njegovo vednostjo in ali je vpleten v ta umor. Pravosodni minister je dal osebno nalog, naj se vodi preiskava najodločnejše in čim hitreje.

Zaščitnica narodnih manjšin

Milan, 2. dec. x. (Izvirno »SL«) »Gazzetta del Popolo« iz Turina že delj časa polemizira z jugoslovanskimi časopisi, češ, da so vsa »poročila o preganjanju slovenske manjšine v Italiji popolnoma izmišljena. Sicer pa so manjšine v Italiji, tako piše list, malo številnejše, kot jih ima Jugoslavija. Jugoslavija šteje Nemce, Madjare, Rumune, Bolgare, Macedonce, Italijane (50.000!), Bunjevce, Albance, Turke, Muslimane, Crnogorce, Vende, Vlahe, Kravane (?), Seifolce (?) in Jude. Kakor vidite, je turinski list pri vsej natančnosti popolnoma pozabil na cigane, katere italijanski časniki karj tako radi uvrščajo med jugoslovanske narodne manjšine. List navaja nadalje, kako Jugoslavija zetrta Italijane v Dalmaciji. »Če so jugoslovanske oblasti zatle

je njegova sodba o dalmatinskem seljaku: Gente semplice e primitiva ed anche rozza, che di questa rozzezza dà prova nei rapporti tra gli uomini e le donne. — Preprosto in surovo ljudstvo, o čemer pričajo pogosti prepri med moškimi in ženskami. Rubič sklepa: »Ako bi laška publicistika pokazala sveto dejansko stanje njihovih manjšin na tej obali, kakor smo jih tu navedli, potem bi se povpseli do Cavarja ali Mazzinija, in v novem času do Nitija, ki so priznali in odkrili priznavajo, da je vzhodna jadranska obal popolnoma slovenska, a med obema sosednjima državama Balkana in Apenina bi bilo več pristrčnosti in odkritosrčnosti.«

italijansko šolo usmiljenih sester v Splitu, gotovo niso imele tako tehničnih vzrokov, kakor Italijanske, ki so ukinile slovenske šole, ker so bile središča terorističnega delovanja. »Jugoslavija se skrbno ogiblje vsake razprave o položaju njenih manjšin na mednarodnih zborovanjih, sedaj pa hoče postaviti Italijo pred svetovno sodišče radi postopanja z manjšinami. Toda blagovolite nam vprašanje, zaključuje turinski list, kako je mogoče, da se tako neprevidno postavljajo to trnjevo vprašanje ravno Italiji, ki posveča varstvu svojih manjšin vso skrb, da se spoštujejo njih narodni značaji, življenje in imetje.«

Tako pišejo fašistični listi, ki je goriški pretekt ukinil zadnji slovenski časopis v Italiji. V ilustraciji gornjih trditve poročam po »Corriere della Sera«, da je bilo zadnje dni aretiranih v Juljski krajini 20 slovenskih železničarjev, od katerih jih je bilo 11 izročenih izjemnemu sodišču v Rimu, drugi pa so bili izpuščeni.

Sodeč po vesteh, ki krožijo po Milanu in po gornji Italiji sploh, so te aretacije baže v zvezi z revolucionarnim gibanjem, katerega so fašistične oblasti odkrile.

Tukajšnji fašistični list je meseca oktobra napovedal, da se bo vršil proces proti dr. Stiličju, Jelencu in drugim aretiranim slovenskim Goricanom prve dni meseca novembra. »Gazzetta del Popolo« poroča, da je izjemno sodišče obravnavo odgodilo, ker mora priti na vrsto najprej vrsta aretiranih italijanskih komunistov. Verjetno je, da se

Dr. Fr. M. Trdan:

Italijani v Primorju kraljevine Jugoslavije

Jugoslovanski biro v Splitu je začel v zadnjih letih izdajati zbirko spisov, ki se nanašajo na poznavanje Adrije in našega Primorja posebno v narodopisnem in trgovskem ozirom. Pravkar je izšla zelo okusno in temeljito sestavljena študija z zgoraj naznačenim naslovom. Marljivi dalmatinski zgodovinar dr. Ivo Rubić, ki je ravnokar na poti v Berlin in Hamburg, da se izpopolni zlasti v oceanografiji, se je lotil zanimivega in času zelo primernega vprašanja o laškem življu v naši državi. V petih poglavjih govori o absolutnem in relativnem številu Italijanov zlasti na naši obali, o regnicoli, opantih in emigrantih ter njihovem kulturnem in gospodarskem stanju. Razpravo zaključujejo številni statistični podatki, sestavljeni v obliki preglednih tabel.

Zanimanje Italijanov za Dalmacijo in njeno iredento je vzplamtel v velikem obsegu šele v povojnem času. Pred svetovno vojno so bili le po edini pisatelji — kot Federzoni, Sighele in Caburo — ki so opozarjali laško javnosti na pomen vzhodne Adrije in njene obali. Odkar pa so prišli Italijani v posest Goris in Istre, se je vrgla laška publicistika s podvojeno vneto na Dalmacijo. Ker pa statistika, čeprav je še tako umelno prikrojena, ne govori v prilog laškimi konspiracijam, so se začeli v zadnjem času sklicevati bolj na zgodovinsko pravdo. A. Dudana, zadrski poslanec v Rimu, je lansk leto v svojem slavnostnem govoru ponovno naglašal, da je Dalmacija zemlja, ki je 2000 let po vsej svoji civilizaciji izključno in samo italijanska.

Po uradnih podatkih laškega zunanjeja ministristva iz l. 1927. je v 361 jugoslovajski 14.329 Italijanov. Med temi je 8369 moških in 5960 žensk. Največ jih je v Splitu 5722, večje laške naselbine pa so se: v Ljubljani 3009, v Zagrebu 2287, v Sarajevu 2000 ter v Dubrovniku 1080. Enako število navaja tudi Calendario Atlante de Agostini-Instituto geografico de Agostini-Novara 1928, dočim se večina laških publicistov ne strinja z uradno ugotovitvijo, ampak samovoljno kombinira večjo ali manjšo številko.

Za mirovne konference v Parizu in v času razmejitvenih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo sta informirala inozemstvo Giotto Dainelli in Attilio Tamaro. Po mnenju prvega, ki se je v svojih treh razpravah naslanjal na zastarele podatke nekdanjega avstrijskega štetja, mora biti v Dalmaciji 70 do 80 tisoč Italijanov. Njegovemu izjavljanju se je pridružil tudi Tamaro, ki pa hkrati dostavlja, da bi jih bilo lahko 90 tisoč, ako bi se mogli tako svobodno razvijati kakor Hrvati. Statistika obeh ostalih piscev se giblje med 20 in 60 tisoč, le Belletti jih ceni na 100.000.

V nasprotju z laškimi pretiravanjem pa ugotavlja dr. Ivo Rubić, da niti skromni podatki laške uradne statistike niso povsem točni. Opriraje se na zanesljivo predvojno statistiko, piše: »L. 1910. je bilo v celi Dalmaciji 18.028 Italijanov ali točno: ljudi, katerih občevalni jezik — lingua parlante — je bil laški. Ako odbijemo 9318 Italijanov, ki so prebivali v mestu Zadru, ki pa je po rapalski pogodbi pripadel Italiji, bi ostalo v Dalmaciji še 8710 Italijanov.

Prav tako zanimivo je dejstvo, da število Italijanov kljub velikim laškimi žrtvam stalno pada. Mnogi izmed nekdanjih avstrijskih podanikov, ki so optirali za Italijo, danes obžalujejo svojo prenašljenost, ker ne dobe od Italije tistih materijalnih ugodnosti, ki jih je posebno d'Annunzio obetal. Več družin, ki jih pisatelj po imenu navaja, se je v zadnjih letih izselilo v Italijo, zlasti iz okolič Korčule, Silbe, Splita in Boke, dočim so tudi pogosti slučaji reemigracije za našo državo.

Središče laškega življa na našem ozemlju je Split, kjer imajo Italijani vse predpogoje za kulturni in gospodarski napredek. Tu je sedež njih glavnega društva »Lega culturale«, imenovano tudi »Unione italiana«. Kakor predvojna »Lega nazionale« je tudi »Lega culturale« nekaka matica celotnega laškega šolstva in laške kulturne propagande. Samo to društvo vzdržuje 7 šol, ki so raztresene deloma ob obali. V Splitu je tudi sedež »Gabinetto di lettura«, ki zalaga laški živeli s časopisjem in knjigami. Čeprav je članarina glavnega društva razmeroma visoka — 500 Din letno — vendar številni članov stalno narašča. »Biblioteca popolare« izposojuje knjige tudi izven mesta, dočim lajša »Società operaia di mutuo soccorso« socialno bedo. Na verskem polju delujeta zlasti bratovščina sv. Duha in bratovščina sv. Jožefa. V Splitu so namreč Italijanom odstopili eno cerkev, kjer pastiruje regnicolo, laški duhovnik iz Italije.

Značilno za laško ideologijo in mentaliteto pa je zalostno dejstvo, da se celo priznan vseučiliški profesor, kot je imenovan Dainelli, ne more vzdržati sramotilnega podcenjevanja slovenskega življa. Ko razpravlja o kulturni stopnji laških podanikov, ponovno podčrta, da Lahni daleko po svoji izobrazbi nadzirajo oja do matinske Iirvate. Dobevedno piše: Ma si è che gli Italiani rappresentavano e rappresentano l'elemento superiore in Dalmazia, e gli Slavi l'elemento inferiore. Prav tako neokusna

Krščanska ljubezen v dejanju

Kako skrbe Francozi za siromašne brate

Ljubljana, 3. dec.

Torkovo karitativno predavanje je bilo ob zvokih glasbe, ki je odmevala iz velike dvorane, dočim je v beli dvorani 220 zborovalcev z vso pozornostjo sledilo besedi dr. Alojzija Kuharja. Danes lahko rečemo, da so Kuharjeva predavanja o Caritas moštvo, za nas nekaj novega in bogat prispevek k internacionalni Caritas Catholica. Caritas vodi srce in duh. Zato nam je vprav posrečeno že drugo predavanje o francoski krščanski Caritas.

Lep uvod predavatelja, ki je ob svojem prihodu v Pariz preživel Silvestrovo noč s 6000 akademiki in dijaki najvišjih pariških šol, ki so vso noč adorirali v baziliki presv. Sreca na Montmartru, nam kaže Francijo v povsem novi luči, kot smo jo bili vajeni gledati doslej.

Predavatelj nam je odkril vse skrito delo za odrasle, in sicer najpoprej društva, ki iščejo dela. 54 društev v Parizu zaposluje v svojih ateljejih 50.000 delavcev in delavk. Kanonik Cour je v 25 letih ustanovil 8 delavnic za 20.000 deklet. 46 društev preskrbuje delo na dom, in to 65.000 osebam. Ljudskih kuhinj, ki nudijo hrano zastoj, je 135. Veliko jih imajo Vincencijeve konference in sestre sv. Vincencija Pavelskega. Oblačilnic za reveže je v Parizu 500. prenočišč nudi n. pr. samo ena organizacija letno 130.000 osebam. Velika je skrb za bolnike, zlasti za tuberkulozne in kožno bolne. Imajo društvo gospa usmiljenk s 5000 članicami, društvo deklet usmiljenk s 3000 članicami, društvo prostovoljnih bolničark itd. Vse te brezplačno izvršujejo službo bolniške střežbe.

Brezmejno pa je delo 17 različnih redov v Pa-

rizu, ki izvršujejo bolniško střežbo na domovih, ki je brezplačna. Karitativna akcija za stanovanja je zglebna na primeru duhovnika Lemira, ki je v 26 letih zgradil 5000 delavskih hiš in vrtičkov za 80.000 oseb. V Parizu je 125 socialnih sekretariatov, ki so nekatere družinske posvetovalnice, kjer uraduje advokat, zdravnik itd. brezplačno. Lepo delo izvršuje društvo za srečne zakone itd. Kot primer karitativne zavednosti med francoskim žensstvom je navedel govornik slučaj Jugoslovanke Kureš, o kateri je izšla že obširna literatura in vse s tem namenom, da bi jo rešili in dokazali njeno nedolžnost.

G. komtur V. Učak je zaključil krasno zborovanje in povabil vse navzoče k tretjemu karitativnemu predavanju, ki bo 16. decembra o »Caritas v Nemčiji«.

V spomin Jur. Flajšmanu

Dol pri Ljubljani, decembra.

Do pred par leti je bilo malokomu znano, da smo tudi Slovenci imeli moža, ki je pred več kot pol stoletjem oral celino na polju slovenske glasbe.

Ta mož je bil Jurij Flajšman, roj. l. 1818. v Berčevem, občina Dol pri Ljubljani. Njegovo ime je slučajno odkril g. prof. dr. Kozina in je nato zbral podatke o njegovem življenju in delovanju. Na inicijativu g. prof. dr. Kozine si je prostovoljno gasilno društvo Dol-Berčev nadelo častno nalogo, da postavi na hiši, kjer je bil rojen prvi slovenski skladatelj, spominsko ploščo. Pokojni je bil po poklicu učitelj, ter je služboval na Vrhniki, od tam je prišel v Ljubljano k Mahru. Urejeval je prvo slov. glasbeno revijo »Grlica« ter izdal v samozaložbi 7 zvezkov svojih kompozicij. Umrl je v Ljubljani leta 1884.

Na setanku v nedeljo 30. novembra se je sestavil odbor za odkritje spominske plošče, ki bo začel zbirati prispevke. Vse ljubitelje stare slovenske glasbe pa prosimo, naj nam po svojih močeh pomagajo, da otmemo pozabljeno njegovo ime. Prispevki naj se blagovoljno pošiljajo na naslov: »Odbor za odkritje spominske plošče Juriju Flajšmanu, Dol pri Ljubljani.«

V vojni padlim Ptujčanom

Ptuj, 2. decembra.

V nedeljo 30. novembra je Veteransko društvo v Ptujju odkrilo spominsko ploščo v vojni padlim borcem. Na vodoravni plošči sta latinska verza, ki spominjata na grški poraz pri Termopilah; pod to pa padajo tri navpične plošče; na vsaki izmed njih je v marmor vpisanih 24 imen.

Ze pred drugo popoldne je bilo na vojaškem oddelku mestnega pokopališča izredno mnogo ljudi. Na vseh štirih straneh ob spomeniku so bile postavljene v stroj čete uniformiranih veteranov, gasilcev; oko pa se ni moglo ločiti od varažinske mestne garde, ki je bila oblečena v močno in pestro odelo francoskih grenadirjev. Po prihodu duhovščine je g. Vestenec pred zastopniki oblasti s primernim uvodnim govorom pričel žalno svečanost. Bela zavesa je padla raz spomenik. Preč. proš. g. dr. Zagar je blagoslovil spomenik žrtvam; poleg drugih mu je asistiral svetnik g. p. Alfonz in v imenu oo. kapucinov g. Steiminger. Iz Ljubljane je prihitel vojni kurat g. Bonač v imenu JSV. V temperamentni govor je povil ptujске spomenike, ki glasno pričajo o veri poganov-Kimljanov — v onostranstvo. Za poganskim Orfejevim spomenikom kliče v nebo zvonik prosiške cerkve. G. kurat je poleg tega poudaril še tri ideje. Iz hvaležnosti do padlih žrtv in v njih večni spomin naj stoji spomenik; naša srca naj bodo drobne lučke za junake. Ta kamen opominja k večnemu miru, ki naj zavladna na zemlji — morji je bilo že preveč. Naj bo pa tudi klicar, da je v Sloveniji dovolj medsebojnih preprirov, preprirov, ki tedensko zahtevajo 2 do 3 žrtve. Ves svoj govor je slavnostni govornik prepletel z lepimi slovenskimi narodnimi pesmicami. Končal je s pozdravom ljubljanske centrale in s pozdravom g. generala Maistra.

Cerkev je nato sprejela spomenik v varstvo. S posebno skrbjo bo gledala na to mesto, ki ga je z veseljem odstopila v ta namen. S tem pa je pokazala, kako so tudi Cerkvi dragi mučeniki za domovino. Godba je zaigrala »Bože pravde«, pokopališče je sprejelo v svojo senco nov spomenik.

Po tretji uri so uniformirani udeleženci napravili defile pred zastopniki oblasti, tudi vojaške. Na obeh straneh pri magistratu je stalo v špalirju občinstvo. Za mestnimi veterani so šli varažinski »grenadirji« in 4 oddelki požarne brambe. Vsaka enota je imela svojo zastavo. V spremstvu godbe so končno odšli in Društveni dom na slavnostni seštanek.

Radeški most

Zidani most.

Okrajni cestni odbor v Laškem je pričel intenzivno razširjati cesto med postajama Hrastnik in Zidani most. Ta cesta je bila silno ozka ter je tudi marsikje radi železnice in strmega pobočja proti Savi ne bo mogoče dovolj razširiti. Ker gre cesta v velikem delu po železniškem svetu, je okrajni cestni odbor povabil železniško upravo, da so si na licu mesta ogledali teren glede razširitve ceste. Zastopnike žel. direkcije in okrajnega cestnega odbora so si dne 25. avgusta ogledali, kje je mogoče cesto razširiti, in so se dela takoj pričela. Povdariti moramo, da je šla železniška uprava okrajnemu cestnemu odboru na roko. Čez zimo in prihodnje leto je nameravana razširitev ceste tudi v vasi Suhadol, kjer se mora svet prej odkupiti od kmetov.

V sredo dne 19. novembra se je vršila v Radečah komisija zastopnikov banske uprave, okrajnih cestnih odborov radeškega in laškega radi prevzema mostu čez Savo v neposredno oskrbovanje okrajnih cestnih odborov. Za bansko upravo sta bila navzoča ing. Poniž in dr. Kovačič, za okrajni cestni odbor radeški načelnik Ravnikar in za okrajni cestni odbor laški načelnik Deželek ter odbornika Juvanci in Jagrič. Most je bil zgrajen leta 1894, in ga je zgradila dežela Kranjska, sedaj ga je oskrbovala banska uprava. Z novim letom pa pride v oskrbo okrajnih cestnih odborov, krškega in laškega. Neposredno ga bo oskrboval okrajni cestni odbor v Laškem, ker se z novim letom ukine okrajni cestni odbor radeški in se spoji s krškim, kojega sedež je pa bolj oddaljen.

Zastopniki cestnih odborov predvsem radeškega, so izrazili željo, da mostnina ostane, in sicer s to spremembo, da se na osebni promet ukine, na vozovni in avtomobilski pa zviša. Vendar smo mnenja, da z ozirom na to, ker okrajni cestni odbori pobirajo prispevek po členu 33 zakona za prekomerno uporabo cest, da se mostnina lahko odstrani.

Ljubljana sili na Posavje

Ljubljana, 3. decembra.

V torek, 2. decembra je v dvorani Prosvetnega društva pri Sv. Krištofu predaval na povabilo Prosvetnega društva, Moškega krožka in Društva za zidavo nove cerkve g. podžupan prof. Evgen Jarc o bodočem razvoju svetokriškega okraja.

Razvoj, ki ga je doživela Ljubljana v zadnjih desetletjih, vedno bolj kaže, da se pomika središče mesta proti severu. V stari zgodovinski Ljubljani je bilo prvo središče nekako na sedanjem trgu Sv. Jakoba, potem se je premaknilo pred sedanji magistrat, danes kaže praktična izkušnja, da je center mesta že pred pošto in da se bo z bodočim razvojem mesta proti severu pomaknil še naprej, najbrž do Figovca. V zadnjih letih je začelo prav v svetokriškem okraju rasti novo mesto, ki ima radi ugodnega terena vse predpogoje, da se razvije v najmodernejši stanovanjski del Ljubljane.

Po novem Plečnikovem regulacijskem načrtu, ki je za svetokriški okraj v celoti odobren, se bo zgradila severna Ljubljana tako, da ima dosti sonca in zraka. Stari regulacijski načrt, ki ga je delal inženir, ki Ljubljane niti videl ni, je imel speljane nove ceste v pravokotnem sistemu večnoma čez ogromne gramozne jame in je bil sploh neizvedljiv. Po novem načrtu pa naj bi glavna žila tega okraja nova, 2 km dolga Linhartova cesta, ki bi v ravni črti vodila do Sv. Križa. Cesta bi bila 40 metrov široka avenija, ob kateri bi stala vsa za okraj potrebna javna poslopja in bi bila zazidana s trinadstropnimi hišami. Prav tako bo definitivno urejena Šmartinska cesta, ki bo zvezana po posebnih cestah z Linhartovo. Nova Linhartova cesta bo šla čez dve gramozni jami, ki se bosta zasuli z materialom, ki se bo pridobil pri poglobljanju Ljubljane. Na to glavno cesto se bodo priključevale v polkrogu druge komunikacijske ceste. S tem bo urejen promet v svetokriškem okraju.

Jako važno vprašanje je tudi kanalizacija svetokriškega okraja. Dokler ta ne bo izpeljana, nemoremo okraj komaj prišteti k mestu, ker je kanalizacija pač pogoj modernega in higijenskega mesta. Letos se je že zgradil 1,80 m visok zbiralni kanal od Šmartinske po Vilharjevi do Dunajske ceste, kar stane še sedaj dva milijona dinarjev. Kanal bo treba podaljšati še naprej do Šiške, kar bo stalo zopet štiri milijone dinarjev. Ko bo zbiralni kanal izdelan, potem se bodo začeli izkopavati ulični kanali in kanali iz hiš. Ko bo doseženo to, ne bo za razvoj okraja nobene ovire več.

Prihodnje leto bo prineslo svetokriškemu okraju mnogo novih velikih zgradb. Tako se bo gradila osnovna in meščanska šola v bližini topniške vojašnice. Nadalje se bo začela graditi carinarica, ki bo stala severno od kolodvoza na Šmartinski cesti. Gradbeni stroški so cenjeni na približno 10 milijonov Din. Stroški za zgradbo se bodo krili iz kaldrmskega fonda. Z denarjem iz istega fonda se bo v svetokriškem okraju tlakovalo precej kilometrov cest.

Na vsak način nujno je tudi, da dobi svetokriški okraj v bližnji bodočnosti tudi svojo srednjo šolo, ki bo stala ob novi Linhartovi ulici. Prav tako bo dobil okraj za Ljubljano nujno potrebno mrliško vežo in novo župno cerkev. S tem pa se tudi že dotaknemo vprašanja starega pokopališča pri Sv. Krištofu. Po načrtu arhitekta Plečnika naj bi se opuščeno pokopališče ne zazidalo, ampak spremenilo v javen park, ki bi ostal še nadalje gaj mrtvih. V tem gaju naj bi bili nameščeni ob novi župni cerkvi, ki je za okraj nujno potrebna, nagrobni spomeniki vseh slavnih mož, ki so bili pokopani v tej zemlji. Arhitekt Plečnik sam imenuje izvedbo tega načrta sanjo svojih mladih let in prepričan smo, da bo ta park z novo cerkvijo dika severnemu delu Ljubljane. Hkrati s tem bo treba urediti mrliško vežo, vendar še ni odločeno, ali naj bi stala pri Sv. Križu, ali pa pri Sv. Krištofu. Prav tako se bavi občinski svet z načrtom, da bi zgradili poleg otroškega zavetišča na Gradu še otroško zavetišče v svetokriškem okraju, ki je že

nujno potrebno. Prav tako je nujno potrebno javno stanilišče.

Po sedanjem regulacijskem načrtu bo svetokriški okraj zazidan v večini s stanovanjskimi hišami. Občina bo z vsemi silami pospeševala zgradnjo eno- ali dvodružinskih hiš v tem okraju.

S temi nameravanimi deli bo odpravljena brezposelnost. Ze letos je bilo pri javnih delih zaposlenih mnogo brezposelnih, še več jih pa bo drugo leto. Tako bo na eni strani občina pri podporah za brezposelne celo prihranila, vrh tega pa bo vodila edino pravilno socialno politiko, namreč, dajala bo brezposelnim ne podpor, pač pa dela. Se več pa bi mogla zidati občina, če bi živeli med ljubljanskimi meščani še vedno ljudje, ki bi imeli kaj smisla za javne ustanove. Vsa stara Ljubljana si je postavila svoje najlepše kulturne spomenike le s pomočjo velikodušnih mecenov. Danes pa na žalost prav tisti, ki bi mogli največ žrtvovati, ne žrtvujejo niti »flicka«.

Po predavanju so navzoči stavili še nekaj vprašanj in najnujnejših prošanj. Nato je bilo predavanje zaključeno.

Tiskovna svoboda — v Italiji

Lando Ferreti, načelnik tiskovnega urada ministrskega predsednika je nekeje v Lombardiji govoril o tiskovni svobodi v Italiji. Kot dokaz, da je tisk v fašistični Italiji svoboden, je navedel dejstvo, da se pod fašizmom tiska vesplošno »tujerodnih« listov. Tako se je odrezal g. Lando-Ferretti več dni potem, ko je goriški prefekt ustavil še edina slovanska časnik »Novi list« in »Istarski list«. Tudi »Manchester Guardian« polemizira s Ferrettijem, češ, da so njegove izjave neskladne. Malo čudno je, piše omenjeni list, govoriti o tiskovni svobodi v »tujerodnih« krajih, ako je ljudska šola na Južnem Tirolskem in Primorskem izključno italijanska. Zakaj ne dovoli fašistična vlada manjšinam tudi narodne šole, ko ljudstvo ne razume italijanskega jezika.

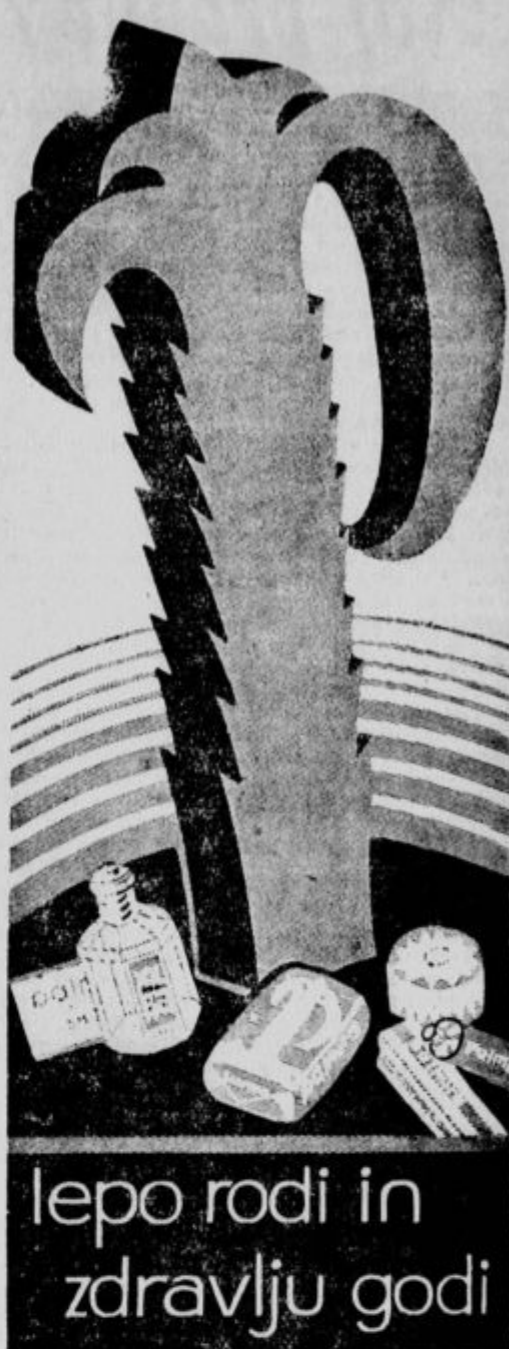
Izpremembra krstnih imen

Na zahtevo tržaške mestne občine je sodišče sprejelo celotno vrsto slovanskih krstnih imen. Naj navedemo samo nekaj primerov: Bogomir je postal Karel, Miroslav — Franc, Drago — Karlo, Danilo — Luciano, Bogomil — Emilio, Miroslav — Mario, Danica — Aurora, Borislav — Mario, Dušan — Daniel, Nevenka — Marija, Branko — Rafael, Boris — Guerrero, Friderik — Mariko. Zadnji primer kaže, da tržaški narodni fanatizem ne trpi več niti nemških krstnih imen. Za izpremembro krstnih imen se potegne matični urad na občini. Imena mu predložijo šolska vodstva, ki vodijo posebno evidenco vseh otrok s slovanskimi krstnimi imeni.

Aretacije v Borca

Vsled nameravanega požiga ljudske šole so karabinerji zaprli okoli 50 Bovčanov. Krivcev niso iztaknili. Nekega fanta so miličniki na domu pretepli in ga pustili doma.

★ Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinika za ženske bolezni dokazujejo, da se uporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

lepo rodi in
zdravlju godi

Nesreča na cesti

Store, 1. dec.

V ponedeljek večer je peljal voznik, doma iz Drešnjevasi, iz St. Jurja proti domu voz sena, težek kakih 15 centov. Ko je pripeljal blizu Opoke, mu je pripeljal nasproti celjski mestni avtobus z nekaj potniki. Pri srečanju je vozil šofer tik ob cesti, pa ker je cesta na tem mestu zelo ozka, je zadel avtobus ob seno, tako da ga je voz celo nazaj porinil in se mu je pri tem zdrobilo več šip. Ker je pri tem voznik avtobusa preveč na desno, se je zvrnil voz sena na zgornjo stran ceste, voznika je pa vrglo z voza, da se je precej poškodoval. Pokvarjen je tudi voz. Na mesto nesreče je prišlo kmalu več ljudi, ki so pomagali spraviti seno s ceste, da so mogli avtomobili, ki se jih je med tem nekaj nabralo, zopet naprej. Spretnosti šoferja se je zahvaliti, da se ni zvrnil pod cesto tudi avtobus, kar je le malo manjkalo. Ker je tik pod cesto v globini kakih 20 metrov stara Voglajna, bi se bil avtobus, če bi se bil zvrnil, skril ves pod vodo in bi se potnikom ne bilo mogoče rešiti.

Če star fant vasuje

Dol. Logatec, 2. dec.

55letni F. je še fant. Pa je šel najbrže pod vplivom alkohola v Blekovo vas »na vase«. To pa pravim fantom ni bilo všeč. Ob 2. uri zjutraj dne 1. decembra so pristopili in mu krepko povedali, da naj gre spat. Obenem so mu pomagali iz hiše vasovanja po stopnicah tako, da so pokala celo rebra. Ves preveč neprijetnih občutkov se je vlekel proti domu. Toda predno je bil doma, je omagal ter obežal na polju, kjer so ga zjutraj našli ljudje vsega premrženega. Spravili so ga v bolnišnico v Ljubljano. Vsled prehlada in bolečin se je pridružila še pljučnica, zato je njegovo življenje v nevarnosti. — Mar bi bil, mar bi bil doma ostal...

Senzacija v Murški Soboti

M. Sobota, 2. dec.

Veliko pozornost so vzbudili v M. Soboti trije neznani možje. Prišli so v občinsko pisarno in so povpraševali po »načelniku« in »podnačelniku«. Oba sta bila odsotna. Tajnik je tujece pozval, naj se legitimirajo, da jih lahko zabeležijo. Tega niso storili, marveč so odšli s pripombo, da obiščejo »načelnika«. S tem se je zadeva s tuji končala. Govorilo se je, da so neznanci detektivji iz Zagreba in so vršili preiskavo v neki trgovini.

V nedeljo zjutraj se je senzacija nadaljevala. Na vse zgodaj je prihitel h g. T. iz Markiševca sel in ga je pozval, naj se pelje s praznim avtomobilom tje. Ta se je vabilu takoj odzval. Ko je prispel v Markiševce, je kar gledal. Na avto so mu natrpali tri aretirance. Prisedli so tudi omenjeni neznanci in so naročili avtomobilistu, naj jih pelje v M. Soboto.

Služaj je vzbudil v Soboti občo pozornost. Pozneje se je doznalo, da so bili neznanci člani zagrebške policije. Prišli so z namenom, da bi izsledili neko tukajšnjo tihotapsko družbo, za katero so po naključju v Zagrebu doznali. Svojo nalogo so uspešno rešili. Pri osumljencih so našli kot trgovci iz Zagreba in so naročili pri njih večjo količino saharina. Tihotapcem se niti sanjalo ni, za kaj gre in so se izdali. Bili so takoj aretirani in odpeljani v Zagreb.

Kako se bo zadeva končala, se seveda ne more vedeti. Pričakovati je zanimivih odkritij.

DARMOL
čokolada za odpiranje

NAZNANILO!

DRAGO GORUP & Co.
KONFEKCIJA

se s 1. decembrom tega leta

preseli

iz Miklošičeve ceste 14/II. v

SOSEDNO HIŠO DELNIŠKE TISKARNE
preje Bamberg -- MIKLOŠIČEVA C. 16
prvo nadstropje!

Kaj praviš?

O znanosti vemo, da se poslužuje metode sklepanja. Iz pojma A in pojma B sklepa znanost na tretji pojma C. O Euklidesu pravijo, da sklepa tudi iz pojma A in C na pojem B. Tako je v pravi znanosti in pravi znanstveniki bi bili užaljeni, če bi jim očitno kdo, da delajo drugače.

Zal so tudi med znanstveniki ljudje, ki poskušajo nemogoče sklepe in trditve. Tako je nas, Slovence, pred kratkim uresničila nova znanstvena teorija in s to lučjo smo dobili bratitelja že davno premagane multizijonistične teorije, ki zahteva omejevanje porodov. Ta luč svetli iz istega lista, ki ti priobčene na prvi strani nasleden članek o državni misli, na nadaljnjih straneh pa brani omejevanje porodov. Država se more lepo zahvaliti za tak patriotizem omejevanja porodov!

Pa kako učeno trdi naša znanstvena luč: katoliška vera in kapitalizem sta nasprotnika omejevanja porodov. Za katoliške cerkve in vero je to nedvomno res, za kapitalizem pa se je učeni gospod kruto zmotil. Vse metode brezobzirnega kapitalističnega kapitalizma so naperjene proti porodu. Ne samo stradanje delavskih družin, slaba prehrana, izčrpanost, zadajanje sil ljudstva in tukaj, tukaj v delavskih krajih ne pospešujejo porodov, ampak kapitalizem sam proizvede vsa mogoča umetna sredstva proti spočetju in porodu. Briga se kapitalizem za to, kje bo dobil delovnih moči, ko živimo sredi procesa, ki nadomestuje delovne roke s stroji. Vedno manj potrebuje kapitalizem delavce, torej kje pospešuje kapitalizem porode?

Kapitalizem sam je največja ovira množičnega prebivalstva. Če v prejšnjem stoletju ni bil, sedaj je. Vidimo, kako na svetlu kruh in produkcija rastlinske hrane hitreje in v človeštvo s svojim naravnim prirastkom ne more dohiteti. Pa kljub temu strado milijoni — zaradi metod kapitalizma. Če bi ne bilo kapitalističnih metod, bi mogli vsi ljudje na svetu dobiti srečno živeti in se mirno množiti do neskončnih mej množiti. Dve milijardi je človeštva na zemlji, za dve sto milijard pa je še prostora. Poslateri se lahko človeštvo, pa še ne bi nihče stradal, za vse bo zemlja dovolj rodila, samo, če bi se njeni plodovi delili sorazmerno na delo in potrebe vsakega posameznika. Naj bere mladi človek multizijonistični vsaj Oppenheimerja!

Mi sklepamo tako: ljudje trpe, ker jih duše kapitalistične metode. Odpraviti je treba torej te metode. Največja znanstvena luč pa svetl tako-le: ljudje trpe, ker jih je prevzel in ker jih zato laže izrablja kapitalizem. Preprečiti je treba zato — ne kapitalizma — ampak, da se ljudje ne bodo več množili, ampak počasi manjšali svoje število. Zato uvedi odpravo plodov in vsa preventivna sredstva. Uvesti sistem dech otrok in pa sistematično izbira zakonitih poroc. »Eugenika« imenuje znanstvenik to svoje zmotno znanstveno teorijo. Včasih so bili pravilnejši in odkritelnejši. Dejali so stroji »eugeniki« le »ius primae noctis«.

Slučaj mlade naše znanstvene luči dovolj nazorno kaže, kako more najti vsaka človeška zmola ali zabloda svoj način znanstvene utemeljitve. Naj si to mladi znanstvenik zapomni. Znanost, ki brani zmoto, ni znanost ter se vedno, slej ko prej, sama razkrinka kot — pserdoznanost.

Franjo Neubauer:

Združena domovina

Ti zemlja, ki združuješ brate,
pozdravlja src te naših glas,
pogledov žar uprl je nate,
na trojih gôr in dolov kras.

Ti davno draga si nam bila,
in dom si bila nam bogat,
ko sila nas je še ločila,
ko ni bil združen z bratom brat.

Če prej so bila srca vnetla,
je bolj goré, kipe nam zdaj,
ko esem si domovina sveta,
naš skupni, neločljivi raj.

Oj, bratje, kot obroč železen,
oklepajmo svoj dom tesno,
vso posvetimo mu ljubezen,
da srečen, lep in slaven bo!

Koledar

Četrtek, 4. decembra: Barbara, devica mučenica.

Osebnosti

— Za voj. atašeja v Pešti je imenovan topniški polkovnik za generalštabne posle Miodrag Damjanović.

— Izpit so napravili. Za čin aktivnega nižjega voj. tehničnega uradnika 4. razr. tehnik Osvald Smid-Lukič; za akt. višjega voj. kapelnika IV. razr. nižji voj. kapelnik I. razr. Ferdo Herceg; za čin akt. veterinarskega kap. II. razr. veter. poročnik dr. Dane Novak; za voj. pisarja IV. razr. voj. pisar Božo Modrič in za čin rezervnega sanitetnega podporočnika kaplar-dijak dr. Vatroslav Kolman.

— Odlikovana orožnika. S kolajno za voj. vrline sta odlikovana orožniška kaplarja Franc Šnuderl in Franc Meglič. Obenem sta oproščena plačila takse.

— Napredovanja v vojski. Napredovali so med drugimi v čin podporočnika naslednji naredniki-vodniki in sicer v pehoti: Mirko Mašnič, Miroslav Kangrga, Branko Vila, Bartol Kartuz, Marko Santeč, Janez Grandovec, Peter Hrast, Ivan Korenta, Branislav Šepšinec, Martin Tonkovič, Josip Brenhole in Milenko Subak; v topništvu: Albin Cizelj, Ivan Ermenc, Jožef Bajuk, Ivan Ožbalt in Stanisl. Čeh; v inženjerski stroki: Alojz Rauhekar, Alojz Kranjc, Ivan Kavčič, Milan Poh in Ivan Usmiani; v zrakoplovstvu: Nikolaj Strugar, Slavko Ožbalt, Alojz Stebrenjak in Ladislav Štrus ter za zdravniškega pomočnika IV. razr. narednik Rudolf Semrekar.

Mala kronika

★ Zadnja letošnja številka »Našega lista«, glasila katoliške akcije za kamniški okraj, ne znošaja prav nič za prejšnjimi. Pomemben je naslovni članek o Brezmadežni.

★ Izredni občni zbor Leonove družbe bo dne 11. dec. 1930 ob pol 5 zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Dnevni red: Sprememba pravil. — Slučajnosti.

★ Prepovedana obisk gostila. Okr. načelstvo v Slovenjgradcu objavlja: Kamenik Francetu, sinu Antona in Lucije, roj. Mauc, rojen 19. junija 1880 v Spodnjem Dolcu, samskem, upokojenemu rudarju, stanovalcu v spodnjem Dolcu 96. je s sodbo okr. sodišča v Komjanih K po 218-90-11 z dne 21. novembra 1930 v znanju s 55 k. z. prepovedano pohajanje

Briljantno brilje s pomočjo NIVEA-CREME

Predno se namažete z milom, se morate namazati s to kremo. Toda ne preveč, da se ne zmanjša tvoritev pen. Videli boste, da tudi vsakdanje brilje in kva ivo za kožo. Nasprotno pa ne boste imeli več rdeče kože, ki tako neprijetno peče, in ne razpokanih mest. O enem boste videli, da postaja vaš obraz vedno mlajši, lepši, bolj negovan. NIVEA-CREME se ne more nadomestiti, ker samo ona vsebuje encir in v tem temelji njeno izrazito učinkovanje.

Skatljje po: 5—, 10— in 22— Din; tube po 9— in 14— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24.

v gostilne za dobo enega leta. Prepoved slopi v veljavo 5. decembra 1930 ter traja do 4. decembra 1931. To se obavlja radi odredbe s 54: uredba o izvrševanju očitanih odredb, »Službene novine« z dne 23. januarja 1930, št. 17 VI. Ur. l. št. 158-28-1930. Kdor bi Kamenik Francetu v tej dobi postregel z alkoholnimi pijačami, bo kaznovan po § 268-4 k. z. z zaporom do šestih mesecev in v denarju do 5000 dinarjev.

★ Napad v Rudniku. Prodajalka sreč Marija J. iz Ljubljane, je večer ob 3 jutraj prijavi ljubljanski policiji, da so jo v torek zvečer malo pred polnočjo napadli blizu Gasilskega doma v Rudniku moški, kakih deset po številu. Eden, ki je bil grbast, ji je vrgele pelerino čez glavo, da jih ne bi spoznala, nakar so ji vzeli ves denar, ki ga je imela pri sebi, to je 45 Din. Takoj po napadu so zginili. Policija pa ne verjame dosli Jeronimu, ki je bila vinjena in je verjetno, da se je ženski vse skupaj sanjalo, da je denar, če ga je kaj imela, kje zgubila. Če je pa kaj res na tej stvari, bodo preiskali orožniki v Škofljici, kamor spada Rudnik.

★ Skrivnostna sveta noč. Nova božična igra v štirih dejanjih. Cena 7 Din. I zdelo in založila Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova 1. Veliko božičnih iger že imamo, a »Skrivnostna sveta noč« skuša na izreden način ljubko orisati skrivnost svetlobočne noči v zvezi z žalostno usodo poganstva. Združuje staro z novim in zato jo vsem podeželskim odrom toplo priporočamo, zlasti še, ker ima blažilen namen: navdušiti gledalce za ljubezen do ubogih poganov, teh najnesrečnejših duš. Vprizoritev ni težka.

Ljubljana

Najstarejši Krekovi veterani

Stirje naši tovariši-veterani, ki so sodelovali v prvih letih krščanskega delavskega gibanja, praznujejo letos 80. ozir. 85 letni jubilej svojega življenja.

Ta jubilej praznujemo na sestanku dne 8. decembra 1930 ob 4 popoldne v kleti I delavskega konsumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2. Jubilarji so: Sedmak Josip, Kastelic Ignacij, Zaller Martin, Tomažič Ivan. Sestanka se bo udeležil tudi tov. Gostinčar Jože.

Krščansko soc. pozdrav!

Priljubljeni odbor.

Med Miklavževimi pomočniki

Ljubljana, 3. decembra.

Vsak večer odseva Ljubljana v vedno bolj rdečem žaru. Mi stari se le malo pobrigamo za okrašene izložbe in za živahen semeni na časi Miklavžu. Kratkotlačna mladina pa praznuje že ves teden in obhaja miklavževanje pred izložbami in po semaju na Kongresnem trgu. Vse dobrote sveta so tako vabljivo izpostavljene mladim očem, da se skoro nihče ne more odtrgati od njih. Dve dolgi verigi stojnic se vlečeta od Uršulinske cerkve do konca Kongresnega trga. Vmes pa je najbolj živahna promenade malih in velikih. Male briljne glavice so tudi že pogruntale, kako se da kaj zaslužiti. S celim šopom okrašenih šib se prerivajo skozi gnečo in kolportirajo svoje korobače. Ne manjka med njimi navihanecev, ki si izposodijo radi mimoidočega in ga »nehote« malo ošvrkajo.

Na stojnicah je razstavljen cel paradiž v malem. Od pomaranč, rožičev, fig in datelijev, do slaščic in sladkarij in peciva ter malih kruhkov, vam ne manjka ničesar. Če bi zažudena usta tudi toliko časa jedla, kakor dolgo zijajo, bi bile stojnice že zdavnaj prazne. Med njimi vmes pa se vrste stojnice z vsemi drugimi dobrotami za oči. Veliki, mali parketini, Miklavži, angelčki itd., skatljice, bomboniere, zavitki, vse pripravljeno za lepega Miklavža, da ponese našim malim. Ogromno zalogo šib in palic se tudi rezervirali za Miklavža. Vse kaže, da jih je naša ljubljanska mladina precej potrebna. Trgovci to že vedo. Za pridne so pripravili tudi velike kupe zvezkov, »svinčnikov, knjižic s slikami itd. Za tiste, ki jih na poti v šolo rado zebe, so pa razstavili kupe toplih jopic, čepice itd. »Joj, ali bom jaz tudi kaj dobil?«

Če greš po Mesnem in Starem trgu mimo Škofije, po pločnikih, sploh ne prideš naprej. Pred vsako izložbo se zbira in gneče velika čreda kodrastih glav, ki potiskajo svoje nosove ob debelo šipo, tako da se na šipi pod noskom od gorke sipe pozna širok rosen kolobar. Oči pa zvedavo strinjajo v krasno razsvetljeno izložbo in se divijo čude-

★ Dve in polletni deček se odda v plačano rejo dobri izobraženi družini, stanujoči v Ljubljani. Pojanila v državnem zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica.

★ Lepo božično darilo je »Klaverjev misijonski koledar 1931. Petnajsto leto. Cena 5 Din, pri naročbi 10 izvodov eden povrh. Ima lepo barvasto prilogo »Dobri pastir« in »Devetdnevno k pravn. Sreč Jezusovemu za prve petke«. Ta priljubljen koledar vsem družinam toplo priporočamo. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ul. 1.

★ Za božično dobo priporoča »Jugoslovanska knjigarna« v Ljubljani cerkvenim zborom sledeče skladbe: Grum Anton, Odpevanja pri lavretanskih litanijs za mešani zbor. Din 16. Hladnik Ignacij, Božične pred- in poigre. Din 10. Hladnik Ignacij, Dva božična slavospeva. Din 12. Premrl Stanko, Slava Bogu na višavi. Deset božičnih pesmi za mešani zbor in orgle. Partitura Din 24, glasovi po Din 6. Premrl Stanko, »Le spi, nebošče dete Tia in« 20 v lesone jaslice. Dve božični pesmi za mešani zbor in orgle. Din 3. Sattner P. Hugolin, Božičnice. Šest božičnih pesmi za mešani zbor. Din 20. Sattner Premrl, Dve božičnici. Dvoglasna ženska zbor klavirjem. Din 10. (Samo za domače božične prireditve.) Šcherl Josip, Pastirci iz spanja. 16 božičnih pesmi za solo, mešani zbor in orgle. (Napevi starejših skladateljev: Rihar, Cvek, Gerbec, Vavken itd.) Partitura Din 36, glasovi po Din 6. Šcherl Premrl, Pridite moliti Jezusa. 17 božičnih pesmi za solo, mešani zbor in orgle. (Riharjev, Cvekovi, Vavkenovi in drugi napevi.) Partitura Din 30, glasovi po Din 6.

Miklavžev večer v Unionu

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Je tik pred nami. Kdor se nima vstopnice, naj si jo pravčasno preskrbi v predprodaji, ki se vrši danes od 9—12 in od 15—19 v Unionu pred veliko dvorano. — Isotom se sprejemajo darila za obdarovane otroke, in to najdalje do jutri do 12 ure. Po tem času se darila ne bodo močla več sprejemati; zato prosimo cenjeno občinstvo, da si takoj preskrbi vstopnice, obenem pa še danes odda darila, da ne bo zadnji trenutek prevelik naval pri oddajanju daril.

som, ki migajo in se svetlikajo vse križem. Joj, koliko neizpolnenih želja bo rodil ta teden. In ubogi Miklavž, če bi hotel ustreči samo četrtini želja! Hvala Bogu, da je danes marsikdo sam sebi Miklavž in blagor mu, komur še nosi.

Kaj bo danes?

Drama: Serija A — 000001. Red B.

Opera: Trubadur. Gostuje tenorist Adrijen. Red E.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

★ Naša dijaška mladina praznuje dan 8. decembra kot svoj praznik. V ta namen bo dne 8. decembra ob 5 popoldne v veliki dvorani hotela Union »Skrivnost sv. maše«, španskega pesnika Calderona! Pesnitev je ena najglobljih, kar jih premore svetovna književnost. Ze zdaj opozarjamo vse prijatelje dijaštva, da pridejo na ta dan v Union, saj je čisti dijaček namenjen bednim in stradalajočim akademikom. — Slovenska dijaška zveza.

★ Malčki, ali ste že prosili mamič, da vas popeljejo na »Miklavžev večer«, ki ga priredi Krščansko žensko društvo v petek, dne 5. t. m. ob 4 popoldne v beli dvorani hotela Union. Naročila in želje se sprejemajo isotom samo od 1. do 2. ure. Miklavž obdaru e tudi revne otročičke. Pridite.

★ Javna prošnja. Miklavž je v zadregi. Rad bi obdaroval siromašne otroke na Gradu, vsako leto jih je obiskal, vsaj nekaj sladkarij jim je natrosil in jih poučil. Letos pa je sam siromašen in med otroke brez darov ne upa. Gotovo se bodo našla usminkana srca, ki bodo iz ljubezni do zapuščenih, zanemarjenih, slabega prevroč vajenih otrok priskočili na pomoč Miklavžu. Kdor je more, naj kaj žrtvuje. Sprejema uprava »Slovenec« in eventualno tudi hišnik na Gradu. — Vincencijeva konferenca na Gradu.

★ Akademski klub gradbenikov bo priredil danes dne 4. decembra ob 20 zanimivo predavanje »o vodnih kolesih«. Predaval bo g. univ. prof. ing. C. Znidaršič. Predavanje se vrši v gradbeni risalnici na tehniku (Aškerčeva cesta). Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

★ Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske bo po parletnem presledku zopet izvajal eno največjih del svetovne literature »Prokletsvo Fausta«, ki ga je uglasbil slavni francoski skladatelj Hector Berlioz. To ogromno Berliozovo delo stavi tako na zbor kakor na soliste, prav posebno pa še na orkester velike zahteve. Besedilo je napisal večinoma skladatelj sam na podlagi originalnega Goethejevega besedila. Pri koncertu sodelujejo Mire, solisti, kompletni zbor Glasbene Matice in pomnoženi orkester. Koncertno publiko opozarjamo, da izide te dni tekstovna knjižica, kateri bodo pridružene nekatere opazke o delu samem. Knjižica bo od petka dalje v predprodaji v Matični knjigarni, kjer se dobi tudi vstopnice že od danes naprej. Prosimo občinstvo, da kupi vstopnice že v predprodaji, kajti za ta koncert vlada veliko zanimanje.

★ Koncert glasbe 15. stoletja. V koncertni dvorani »Sloga«, Pražakova ulica (Ljubljanski dvor) bo mešani zbor in godalni orkester izvajal 4. decembra ob 8 zvečer koncert Dufayevih skladb iz 15. stoletja. Njegov skladbe se odlikujejo po plemenitosti in duhovitosti. Spretno obvlada polifonski stil. Iz njih veje navzlic temu, da so jako blizu sodobnemu glasbenemu pojmovanju, vendar duh srednjega veka. Kdor se zanima za historično glasbo, bo v koncertu našel mnogo zanimivega. — Vstopnice bo dobili na večer koncerta pred dvorano.

★ Otvoritev materinski večer v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece bo dne 10. decembra t. l. točno ob 8 zvečer. Vstop prost. Govori dr. Dragaš o »Srditosti v otroški dobi«.

★ Zahvala. Vsem dragim prijateljem in dobrim znancem, ki so se me spomnili ob šestdesetletnici, izrekam tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo za ljubeznivo pozornost, ker se ne morem vsakemu posebej zahvaliti na primeren način. — V Ljubljani, dne 30. novembra 1930. — Franc Pristovšek, l. r.

★ Instrukcija. Kakršnokoli instrukcijo bi nudil višješolci. Na željo bi lahko od začetka inštruiral za poskušajo. Pismene ponudbe z navedbo pogojev in natančnega naslova na upravo po »Reven dijake«.

★ »Skok preko kože« v nedeljo, dne 7. decembra v vseh dvorinah hotela Union pod pokroviteljstvom gosp. ministra za gozdove in rudnike inž. D. Serneca, se bo vršil sledeči: Skok sam se izvrši od 20 do 22. V tem času se izvrši otvoritev obenem s pozdravom pokrovitelja in gostov, nato se imenuje o častna prezidija. Veliki orkester odsvira rudarsko himno. Petdeset brucev, ki so do tedaj izvršili obhod po mestu v krojih in s prizganimi rudarskimi svetilkami, že čaka pred glavnim vhom, da jih prezidijum pozove, da vstopijo. Orkester svira korčnico »A kje je brucev ore«. Po obhodu omizja zasedejo pod vodstvom brucemajora svoje brucovski omizje (tablico) ter zapoje himno. Nato ima visok rudarski deželjanstvenik nagovor na bruce. Tema nagovora slede še drugi, nakar se izvrši »Skok« sam. Takoj nato brucev častitamo in predsednik čita brucev pozdravne brzoavke. Bruce se zahvalijo ter oddajo med zvoki rudarske pesni v sransko dvorano, kamor se tudi premakne celotno omizje iz glavne dvorane. Tam se razvije proslava sv. Barbare. Na večeru bo prirejen prvovrstni bulet v eni stranskih dvoran. Prihod brucev v dvorano bo točno ob 20.30. — Reklamacije je nasloviti na: Skokov odbor A. K. M. Ljubljana, Univerza.

★ Vlom v Mahrove hišo. Nočni čuvaj Anton Škerij je v ponedeljek pozno zvečer nadziral zapuščeno hišo in trgovino okoli Krekovega trga. Ko je odprl vrata Mahrove hiše, če škofil naglo ven neki mož in se zgubil v temo. Škerij je nato poklical stražnika, s katerim sta ugotovila, da je neznanec vlomil v izložbo v Mahrovi hiši in odnesel dve odeji, en prti in šest pričev, vrednih skupaj 915 Din. Policija je osumila tega vlomna nekoga možkega in ga aretirala. Ta je pa dokazal alibi in ga je policija že izpustila.

★ Tatvina soferskih dokumentov. Avto-izvožek Zvonko Potočnik je prijavil ljubljanski policiji, da so mu pred dnevi neznanj tatovi ukradli iz njegovega avtomobila, s katerim je bil v Malem Mengšu, vso zbirko soferskih dokumentov, ki jih pri glasnemu svojega poklica nujno potrebuje. Ti dokumenti nimajo za tatu nobene vrednosti, pač pa veliko za Potočnika, ki ga bo precej jela, predno si nabavi potrebne duplikate.

★ Novi načrt Ljubljane s seznamom ulic. Lični in vseskozi natančni ter najnovejšemu stanju odgovarjajoči načrt stolnega mesta Ljubljane, ki sta ga sestavila M. Černe in M. Tomšič, in ki ga je izdal Mestni gradbeni urad, je nedavno izšel v založbi Jugoslovanske knjigarnar v Ljubljani. Tisk v petih barvah je vse hvale vredno oskrbela Jugoslovanska tiskarna. S tem delom smo naposled dobili zanesljiv in obenem na višku sodobne kartografske tehnike stoječ načrt našega mesta, javni in zasebni uradi, trgovci, obrtniki, advokati, zdravniki in v veliki meri tudi privatniki. Še celo dobrodošel bo tujcem, ki so radi orijentacije najno navezani na načrt mesta. Je pa načrt tako okusno izdelan in izdan, da tvori naravnost okras na steni. K temu načrtu je pravkar izšel seznam ulic, ki ga moramo posebej pohvaliti radi mnogih lepih podatkov, ki jih vsebuje mimo natančne in skrbne navedbe ulic in krajev. Tako je naposled dobilo naše mesto prvo zbrano pojasnilo imen in označb, ki jih nosijo ulice in kraji v Ljubljani. Kako potrebno je bilo tako pojasnilo, najbolje ve, kdor je nešteto krat naletel na imena, o katerih ni vedel n. pr. niti eden izmed stanovalcev v vsej ulici kaj pomenijo, oziroma kaj in kdo je bil tisti, po katerem se ulica imenuje. V seznamu ulic, ki je izšel kot posebna, lična brošura na 24 straneh večjega formata, so pojasnila prinesena slehernemu imenu, tako da je iskanje »la enostavno. Pojasnila se raztezajo tudi na Moste, Vič in Zg. Sisko. Nadalje vsebuje seznam pod posebnimi naslovi točen pregled javnih poslopij in uradov, cerkva, knjižnic, konzulato, hotelov, vojaških uradov in vojašnic, denarnih zavodov in zavarovalnic v lastnih poslopih, šol in dijaških zavodov, bolnic, spomenikov, športnih in zabavnih organizacij oz. prostorov, z označbami, kje jih je treba na načrtu poiskati ter z navedbo ulice in kraja. Cene so sledeče: Sam seznam 5 Din. Načrt v 5 barvah s seznamom 20 Din. Načrt nalenjen na karton s seznamom 35 Din. Nalenjen na platno v žepni obliki s seznamom 45 Din, na platno s oalicami s seznamom 55 Din. Za one, ki so načrt sami že kupili, pa je sedaj seznam na razpolago za 5 dinarjev.

★ Polenovko namočeno. Suho mlado, najboljše kvalitete vedno v zalogi nadalje brusnični kompot, izbrano koroško blago na drobno in veliko po najnižji ceni nudi delikatesa F. R. Kovačič, palača »Pokojniški zavod«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

Ko mislite na MIKLAŽA in na BOŽIČ

Vam nudi

NOVA ZALOŽBA r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kongresni trg 19

na lepša darila

za otroke in odrasle

Oglejte si naš najodličnejši lokal — sortirano blago

Kuige vseh vrst, domače in tuje, razno mladinsko slovnstvo in »kanice«, zlasti: V. Busch, Cipek in Cipek — I. Herrmann, Ivančev sv. večer — za gimnazije dr. J. Debeva Vzor in bolj — in mnogo drugih

Izbrana darila za šolo in dom: nalivna peresa, pisalne garniture v steklu in marmoru, pi em ki papirji v mapah in kasetah, albumi za razglednice in slike, spominske knjige: za Vaše matičke tudi barvne v najorginalnejših ovojih

Dekorativne pram: za pisarne v razni izbi, preproste in dragocene: nastavki, pepelniki, knjižni oporniki in nosači, kazala za čitane

Cankarjevi in Finžgarjevi Zbr. spisi v krasni opremi

ZA MIKLAŽA
zelo prikladna darila nudi tvrdka
A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Samo z znižanjem cen
lahko olajšamo gospodarsko zadrego.
Mi začnemo!

145° 165° 165° 165°

HUMANIK

Uspeh
našega racionaliziranja
za naše kupovalce!

Maribor

Mariborska mestna pod'etja

V zmislu novega in na proračunski občinski seji sprejete proračuna je stanje posameznih mestnih podjetij izraženo v sledečih bilančnih številkah: Na prvem mestu je mestno električno podjetje s prebitkom 17.109 Din; sledi mestni avtobusni promet, ki se je tako razmahnil, da izkazuje prebitka v iznosu 7847 Din; mestni vodovod izkazuje prebitke 4717 Din, mesna klavnica 1205 Din, mestni pogrebni zavod pa 908 Din. Edino podjetje, ki je pasivno, je mestna plinarna z izgubo 197.339 Din. Da postane tudi to mestno podjetje aktivno, je program dela posebne komisije, ki bo razmere, s katerimi se ima boriti mestna plinarna, točno proučila ter nato stavila občinskemu svetu zadevne sanacijske predloge. V programu mestnih podjetij za prihodnje proračunske leto je med drugim povečanje vodovoda, za kar je v novem proračunu predvidena vsota 1.100.000 Din; nova instalacijska dela za izpopolnitev plinskega omrežja, kar bo stalo okoli 80.000 Din, nadalje odstranitev neravnih plinovodov in kandelabrov, popravila na omrežju ter nabava novih plinomerov in plinovodov, za kar se predvideva v proračunu 90.000 Din; mestno električno podjetje ima v načrtu razširjenje mestnega električnega omrežja in pa elektrifikacijo okoliških občin, in sicer se predvideva za razširjenje električnega omrežja v Krčevini 310.000 Din, za elektrifikacijo Zrkovec in St. Petra pa 350.000 Din. Za pokrilitve potrebščin bodo črpala posamezna podjetja predvsem iz sledečih postavk: mestni vodovod — vodna naklada za mesto 1.000.000 Din, vodna naklada za okoliško občino 100.000 Din, večja poraba vode za mesto 669.000 Din in vodomerščina 150.000 Din; mesna klavnica — klavnina 798.450 Din, oglednina 206.200 Din; mesna plinarna — izkupidek za plin 1.250.000 Din, izkupidek za koks 408.800 Din; izkupidek za kralin 52.500 Din ter plinomerščina 51.500 Din; mestno električno podjetje — za tok 3.300.000 Din, elektroštevila 350 tisoč Din; mestni avtobusni promet — od prevoznine 4.019.500 Din. Lep napredek kažejo mestna podjetja v zadnjih letih: upati je, da se bo posrežila izvesti sanacija edinega pasivnega mestnega podjetja, t. j. mestne plinarne, ki potrebuje pač za nove investicije veliko pokritja, vsled česar je izguba skoraj 200.000 Din bolj relativnega značaja.

□ **Ljudska univerza Studenci.** Danes ob 19 predava g. Šolski upravitelj Anton Hren o jeziku in narečju.

□ **Nove telefonske zveze.** Na novo so se otvorile le-te telefonske zveze: Leutschach z 1. Mariborom, 2. Ptujem, 3. Zgornjo Sv. Kungoto, 4. z Marenbergom, 5. s Sv. Lovrencem na Pohorju, 6. z Vuhredom. Pogovor stane 1650 Din.

□ **Minister dr. Korošec** je včeraj odpotoval iz Maribora.

□ **Častniki mariborske garnizije** priredijo 17. t. m. v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra slavnostni večer v veliki unijski dvorani. Vabila za to elitno prireditev se bodo pravočasno odposlala; kdor bi do 10. t. m. ne prejel vabila, naj se izvoli osebno ali pisмено obrniti na odbor mariborskega častniškega doma.

□ **Ena najstarejših mariborčank** umrla. V svojem stanovanju v Jezdarski ulici 1 je preminula v torek zasebnica Marija Krašovic. Pogreb blage pokojnice bo danes ob 16 iz mrlišnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ **Pesnica se bo elektrificirala.** Mestno električno podjetje se nahača v pogajanjih s pesniško občino v svrhu elektrifikacije. Pogajanja

počakajo ugodno; daljnovod v dolžini približno 35 km se bo priključil na mestno omrežje v Lajtespergu. Napeljava električnega omrežja iz Maribora je doslej krajša in cenejša kakor iz St. Ilje, kjer dobivajo tok iz Avstrije.

□ **O vprašanju izplačila želi delavskih razlik** se je razpravljalo v nedeljo na zborovanju mariborske Prometne zveze. Prostor na Koroški cesti 1 so bili pabito polni. O intervenciji glede omenjenih razlik v Belgradu je torej tovariš P. Masie, ki se je v svojem izbrnem poročilu dotaknil tudi službenih doklad in drugih nerečnih vprašanj. V teku debate so š evilni govorniki ugotavljali, v kako težkem položaju se nahaja mariborsko železničarsko delavstvo, ki si je ob raznih vesteh o izplačilu gornjih razlik ter na ta račun jelo pri mariborskih trgovcih nabavljati razne nujne potrebščine. Trgovci so pristali na to, da kupijo te potrebščine na račun razlik; in sedaj čakajo — čakajo trgovci, čakajo delavci.

□ **Najpripravejša hvala.** Za revne študente je daroval pri naši upravi g. Josip Ajdišek 150 dinarjev. Živeli posnemovalci! Darove sprejema naša uprava na Koroški cesti.

□ **V Ljudski univerzi** predava drevi ob 20 profesor dr. F. Zgšč o nevarnostih pubertetne dobe. Predavanje se je radi Miklavževega večera preložilo na nedeljski večer. Prihodnja prireditev Ljudske univerze bo dne 12. decembra s predavanjem svetovnega potovanja E. Zschelleja o temi »Peš okoli zemlje v sedmih letih«.

□ **Znanično ...** Pri tulajenju okolišnem sodišču ni bilo večerj nič manj kakor osem razprav radi prestopka zoper življenje in telo; cepin, nož, sekira, molika itd. Odmerile so se obtožencem precej stroge kazni; to je tudi pravilno, ker je skrajni čas, da preide ljudem v meso in kri zavest odgovornosti ter usodepolnosti prestopka zoper življenje in telo bližnjika.

□ **Iz gledališča.** V soboto dne 6. t. m. bo premijera popularne Smetanove opere »Prodana nevesta«. Bo to prva letniška operna uprizoritev. Dirigenta L. Herzog; režija D. Truhovič. Kot gostja nastopila biva odlična člana mariborske opere ga. Vida Kovičeva in g. F. Neralič. Ples je našel tudi g. Harastovič. — V nedeljo popoldne pa se uprizori prva letošnja otroška predstava in sicer Raederjeva čarobna pravljica »petjem, plesom in godbo« Aladina. Režija je v rokah Hinka Tomašiča, plesne točke pa je našelirala gđ. Erna Kavčeva.

□ **Kirkus Kludsky** pride v Maribor najbrže dne 10. t. m. in ostane tukaj tri dni.

□ **Mariborske trgovine** so v nedeljo ves dan zaprte. Na praznik Brezmadežne dne 8. decembra pa dopolne odpre.

□ **Na večeršni trg** so pripeljali kmetje pet vozov krompirja in čebule ter zelja in tri vozove sadija. Na ribjem trgu ni bilo nič rib. Na stojnici Slov. lovskega društva so se prodajali zajci po 25 do 45 dinarjev.

□ **Mariborski študentje** priredijo na Marijin praznik dne 8. decembra pod okriljem Akademsko kongregacije v dvorani Prosvetne zveze dvojje iger in sicer M. Mellovo igrjo apostolov ter H. Stegweiltove vesele tri kralje. Sedeži po 12, 10, 8 in 5 Din, stojšča po 3 Din. Pričetek ob 20.

□ **Za kolportažo** našega lista iščemo sposobne ljudi; sprejemajo se tudi ženske. Predpisana starost najmanj 16 let. Prijavitelj se je v upravi lista na Koroški cesti 1.

□ **S hodnika je padel** 6 m globoko v Vetrinjski ulici 35-letni brezposelni delavec Ivan Kiseljak; ponesrečena so prepeljali v splošno bolnišnico.

□ **V celjski bolnišnici** je umrl dne 1. decembra 36 letni jesenko Stefan, mali posestnik iz Zibike. Nj. p. v. m!

□ **Celjski skavti** in trezna mladina iz Celja so priredili na predvečer narodnega praznika dne 30. novembra skupni izlet na Stari grad, kjer je imel gimnazijski katehet g. Pavlič govor o celjskih grofih kot prvih glasnikih jugoslovanske državnosti. Po govoru je mladina presenčila Celjane s kresom in raketami.

□ **Se o celjskem mestnem proračunu.** Objavljamo še nekatere sklepe, ki jih je celjska mestna občinska uprava napravila na zadnji proračunski seji v zvezi s proračunom za l. 1931: Finančno-gospodarski in odsek za podjetja bodeta pregledala poslovanje elektrarne in plinarne ter ugotovila, kateri ukrepi bi bili potrebni za pravilno in ekspanzivno poslovanje teh dveh podjetij. — Finančno-gospodarski odsek mora do 31. januarja 1931 sestaviti pregledno poročilo o stanju stanovanjske akcije, o posojilu za hišo »pri kroni« ter o avtobusu. — Pobiranje občinske trošarine na vino se ne bo vršilo več po državnih, temveč po mestnih organih. — Sokolskemu društvu v Celju se odobri podpora v znesku 10.000 Din, ki se izplača v dveh obrokih, vendar drugi obrok ne bo izplačan, ako se ne bo napravilo telovadišče na Glaziji. — Finančno-gospodarski odsek mora skupno s stavbnim odsekom ugotoviti cestni gradbeni program za naslednjih pet let. — Zahteva finančnega referenta, da bi se dvignil trošarinski pavšal na žgane pijače od 40.000 na 100.000 Din je bil odklonjen.

Središče ob Dravi

Kakor opažamo, je avtobus ptujске mestne občine, ki je vozil med Ptujem in Središčem, nehal voziti do Središča in se vrača v Ptuj že iz Ormoža. Občinstvo se ga je pač premalo posluževalo.

Dobili smo novo gostilno, ki bo baje odprta na novega leta dan. Imeli jih bomo potem pet.

Za Frasovo hišo je bry čez potok Črncev v takem stanju, da je kar nevarno, da se ne bi zgodila kakšna nesreča. Potrebne nujne poprave ali pa obnovitve.

Novo meslo

Nov avtobus za prevažanje potnikov in prijatelje na progi Novo meslo kolodvor in nazaj v Kandijo si je nabavil g. Kondrič Lubi. Avtobus je zelo eleganten in vozna cena zelo nizka. Voznja s kolodvora do pošte stane Din 3, do trga Din 4 in v Kandijo Din 5.

Miklavžev semenj ni bil posebno zadovoljiv. Blaga dovolj, kupcev malo. Jajca so se dobila po 1 Din za komad, prodalo pa se jih ni dosti. Tudi drugih pridelkov in živine je bilo dosti, a tudi tu ni bilo posebne kupčije.

Ukradel je nekdo v veliki gnječi na semanju dan v trgovini J. Picke veliko žogo vredno 100 Din. — Neki ženi je bilo na sejmišču ukradenih 900 dinarjev.

Ozozarjamo ponovno, da je lepa knjiga najlepše Miklavžev dario za otroke kakor tudi za odrasle. Vsakomur se boste najbolj prikupili s tem, ako mu daste lepo knjigo. »Slovenčeva« podružnica ima na razpolago lepo zbirko knjig za vsakogar. Poslužite se jih.

Prosvetno društvo v Novem mestu priredi v sredo dne 10. decembra ob 8 večer v dvorani Rokodelskega doma predavanje s 76 skioptičnimi slikami. Predava g. Janko Mlakar o potovanju po Sredozemskem morju. Prosvetno društvo je poskrbelo za popravilo skioptičnega aparata ter je kupilo novo obličnico, tako da bodo slike točne in lepe.

Francoski krožek v Novem mestu vabi vse svoje člane in prijatelje k predavanju g. lektorja Mare-a Vey-a. Predavanje se vrši v četrtek . 4t. m. ob 6 večer v gimnaziji.

Rakek

Nestroyeva komedija »Utopljenca« bodo ponovili igralci Prosv. društva na praznik v ponedeljek in sicer s pričetkom točno ob 3. To igrjo so lansko leto igrali trikrat, vsakokrat z velikim uspehom in pri polni dvorani.

Tudi v Prosvetni dom bo prišel sv. Miklavž in sicer v petek večer, da bo po svoji stari navadi obdaroval pridne.

Notranjsko avtopodjetje je pričelo z redno avtobusno vožnjo v Prezid. Avtobus, ki pelje do Prezida, odpelje z Rakeka ob pol 10 dop. Iz Prezida proti Rakeku pa ob četrti na 6 pop. izpred gostilne Klepec. Na rakek prispe k večernemu vlaku.

Domžale

Nogometna tekma med Diskom in Primorjem rez. v nedeljo popoldne se je končala v prilog Primorja rez. v razmerju 2:3.

Miklavž pride s svojim spremstvom v petek dne 5. t. m. ob 6 večer v Društveni dom, kjer bo obdaroval pridno mladino. Miklavžev odposlanec zbira darove za pridne otroke v Konsumnem društvu.

Logatec

V torek smo spremili k večernemu počitku 62-letno Marijo Skvarč s Martinbrba. Pokojnica je bila nad vse dobra mati, ki je umela svoje otroke vzgojiti v pravem krščanskem duhu. Izredno velika udeležba pri pogrebu je pričala, koliko spoštovanja uživa vsa Skvarčeva hiša. Kat. prosv. društvo je pokojnico v slovo zapelo žalostinke pred domom in na pokopališču. Blagi ženi večni mir in pokoj. Preostali pa, zlasti sinu Jožetu, ki je duša delnjelogaškega prosvetnega društva, globoko sožalje.

V nedeljo 7. in na praznik 8. decembra priredi tukajšnje Kat. prosvetno društvo štiri dejanske tragedije »Stanovitni kraljevič«. Bo to v tekoči sezoni že pela vzpizoritev. Društvo ima po večini prav dobre igralce in so bile vse letošnje predstave dobro igrane in tudi dobro obiskane.

Trbovlje

V Društvenem domu se bodo igre nadaljevale. V petek bo kratka predigra, nakar bo prišel z darovi sv. Miklavž ob 5 popoldne. Naročila za Miklavža oddajate v društvenem konsumu. V nedeljo dne 7. dec. ob pol 4 »Miklova Zala«, narodna igra s petjem in godbo. V ponedeljek popoldne misijonska prireditev, govor, deklaracije in petje.

Ljudsko gibanje v mesecu novembra. Roje n i: Cecilija Smodič, Bronislava Knaflič, Stefanija Lamovšek, Martina Urbajc, Angelbert Zupančič, Lidija Poličnik, Draga Vodeb, Vladimir Suhodolčan, Ivana Hrastelj, Ana Hribar, Draga Agrež, Leopold Kunej, Aleksander Soster, Agata Pišek, Ivana Jerman, Srečko Pevec, Franc Lenko, Stefanija Heroeg, Egidij Černešek, Silvester Ščoner, Katarina Vojc, Maksimilijan Kotnik, Emil Bizjak. — Umrl i so: Božko Ana, Veber Alojz, Sekar Jurij, Drakster Veneslava, Savšek Nada, Pristav Mihaela, Bodenik Terezija. — Poročili so se: Konšek Ferdinand z Letnar Marijo, Cestnik Leopold s Punter Marijo, Roglič Alojz z Ačkun Marijo, Hribar Franc s Suntijs Alojzjo, Srabotčan Ivan z Grabner Marijo, Sušnik Primož z Rutar Ivano, Bukovec Martin z Vodljan Marijo. Knjič Andrej s Perkar Vladislavo, Zupančič Mihael z Govejšek Ano, Umek Jakob z Goltes Ano, Starina Josip z Drakster Angelo, Babič Justin z Ramšak Kristino, Fabjan Franc s Prevornik Angelo, Froj Franc z Medvešek Nežo, Resman Alojz s Kožar Marijo, Cernigoj Alojz z Zibert Ano, Sunter Ignac s Supan Stefanijo.

Braslovče

Naši trgovci so se z ozirom na svitance sporazumeli, da bodo odpirali trgovine jutraj ob pol 7 in zapirali ob 6 večer. Večina ljudi kupuje svoje potrebščine takoj po prvi sv. maši, zato je bila ta sprememba res potrebna.

Bele vrtince vzpizorijo igralci Prosvetnega društva Orlavas v Društvenem domu v nedeljo ob 3 popoldne. Krasnica igra bo gotovo privabila veliko prijateljev agilnega, mladega društva.

Po odhodu ge. Zdoškove iz osnovne šole v Letušu se vrši tam menjalni pouk. Ker je očividno, da trpi pouk in ker slišimo, da je na nekaterih šolah preveč učiteljev, prosimo bansko upravo, da čimprej imenuje novo učiteljsko moč.

Št. Ilj pri Velenju

Požar. Ponoči od sobote na nedeljo je vpepel požar hišo na Ložnici, ki so jo ljudje imenovali vilo Verko. Bila je tačas prazna. Kako je ogenj nastal, ni dognano.

Gradnja nove banovinske ceste Št. Ilj-Polze v zadnjem času naglo napreduje. Sicer so nekateri listi raznesli vest, da se bodo dela za to leto ustavila, a zgodilo se je ravno nasprotno. Gradnja se je pospešila in če bi se v poletnem času delala tako marljivo, bi bila cesta že gotova.

V nedeljo smo imeli v društveni dvorani svojevrstno predstavo. Igrale so lutke sv. Genove. S stlinim zanimanjem so ljudje sledili poteku zanimive igre. Poznal se je sicer češki izvirnik, a to ni veliko motilo. Gledalci so bili prav zadovoljni.

Kot najboljšo masazno in domačo zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zoba- in glavobolu, prehlajenju, irganju, za negovanje telesa, usi, osveževal, okrepitev mišičevja ter živčevja sploh se uporablja že pol stoletja priznana

velja Mentol-droženka francosko žganje

Dobiva se v originalnih plombriranih steklenicah v pristni predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešnim blagom.

Ljutomer

Avto-promet naj bi bil nekoliko rednejši. V ponedeljek sem se z opoldanskim avtom hotel peljati v smeri proti Gornji Radgoni, pa avtomobila kratkoma ni bilo. Sedaj pa rajaj peš. Dokler bo vozil, naj vozi redno po voznem redu, da se ne bo treba zanašati.

Sreča. Škafca državne razredne loterije štev. 36.750, katero je pri podružnici obrtne banke v Ljutomeru kupil g. Franjo Perovec, podpreglednik finančne kontrole v Gornji Radgoni, je pri zadnjem žrebanju zadelo vsoto 200.000 Din. Žal, da je g. Perovec imel samo četrtinko. Dobi torej »samoc« 50.000 Din. Zanimljivo zadost.

Osebnost. G. Anton Sonnenwald, sodni pisarniški uradnik, je premeščen iz Ljutomera v Maribor. Družina se preseli, čim dobi stanovanje.

Smrtina kosa. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je v ponedeljek umrla gospa Anica Farkaš, trgovčeva »soproga, stara komaj 48 let. Bila je krepkasta žena, ki je odpirala svoje korevežen in nudila pomoč siromakom.

Konjice

Miklavž pride v petek ob pol 7. uri v katol. društveni dom in bo delil svoje darove. Kdor želi koga obdarovati, naj odda darove do 16 v društvenem domu.

Nek sejar se je zopet klatil v okolici in pobiral sv. maše in se pri svojem poslu skliceval na tukajšnje duhovščino. Ljudje, bodite pametni in mu pokažite pot na orožniško postajo. Ne verujte nobenemu agentu, ki trguje s sv. rečmi!

Na cesti ... Zidar, opremljen z vsem potrebnim zidarskim orodjem jo maha čez trg in gleda okrog. Pa ustavi mimoidočega tržana: »Čujte vi, kje pa je tista hiša, ki je pri zadnjem potresu tako zelo irpela? Veste, brezposeln sem, pa bi rad ...« »Ze vem,« se posmeje tržan in mu pokaže občinsko hišo. »Pa jo dobro popravite, da bomo imeli vsaj proračun — pod streho.«

Dobro gre ... Namreč razprodaja nedeljskega Slovenca. Vsako nedeljo je več odjemalcev. Zadnje nedeljo so se »bezgornici« in Konjičani kar trgali zanj. Lepo na tihem — brez vsakega vpilja — je zmanjkalo slo izvodov. Pa naj kdo reče, da naš Nacek — pa četudi ni iz Prekije — ni fant od fare! Mi smo vsi ...

Šoštanj

Proračun občine Šoštanj-okolica. Na seji z dne 22. nov. l. t. je občinski odbor sprejel za leto 1931. proračun, ki izkazuje 24.465-59 Din dohodkov in ravno toliko izdatkov. V primeri z lanskim letom je mnogo višji — za 105.800 Din.

Klub esperantistov se ustanavlja v Šoštanju. Na inicijativu nekaterih vnetih častilcev esperanta bo v sredo zvečer predaval v Zadrutnem domu gosp. Skoberne iz Celja o pomenu tega mednarodnega jezika. Po predavanju se bo ustanovil klub. Če bo zanimanje za esperanto v Šoštanju dovoljno, bo novoustanovljen klub priredil tečaj za začetnike. Zato pričakujemo od vseh, zlasti pa od inteligence, da dajo leji plemeniti akciji moralno in gmočno podporo.

Sevnica ob Savi

Miklavžev večer z igrco o parkljih in sv. Miklavžu priredi katoliško prosvetno društvo »Slovenec« v nedeljo dne 7. decembra 1930, ob 3 popoldne za naše malčke in za velike. Prireditelj bo v Slomskem domu in ste vsi iskreno vabljeni. Darovi za otroke naj se pravočasno oddajo v kaplanijskem poslopiju.

Cerkveni vestnik

Pravkar je izšel 1. zvezek Gengler: Heilige Saat, Predigtskizzen für das ganze Kirchenjahr, ki vsebuje pridige od prve adventne nedelje do vštete šeste nedelje po sv. treh kraljih, dalje za praznik Brezmadežnega spočetja, svečnice, propovedi o tisku, solstvu in druge priložnostne govore. Knjiga stane nevezana 87 Din, vezana 115 Din. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Nočnim častilec najsvet. Zakramenta vlnudno sporočamo, da se bo v noči od četrta na petek (4.—5. dec.) v stolnici molila 21 ura za advent. Vlnudno opozarjamo na to vse može in mladence in jih vabimo, da žrtvujejo vsaj eno zadostilno uro mesečno na čast najsvet. Zakramentu. Pričetek v četrtek ob 9 zvečer.

Ljubljanskim duhovnikom. Običajna mesečna obnova bo v četrtek 11. dec. in ne danes. — Vodstvo Doma.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20. Četrtek, 4. decembra: SERIJA A—000001. Red B. Petek, 5. decembra: Zaprt.

Opera. Začetek ob 20. Četrtek, 4. decembra: TRUBADUR. Gostuje tenorist Adrijan. Red E. Petek, 5. decembra: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 4. novembra ob 20: ŽIVLJENJE JE LEPO. Ab. C. Kuponi. Petek, 5. decembra: Zaprt. Sobota, 6. dec. ob 20: PRODANA NEVESTA. — Premijera.

Iz društvenega filonije

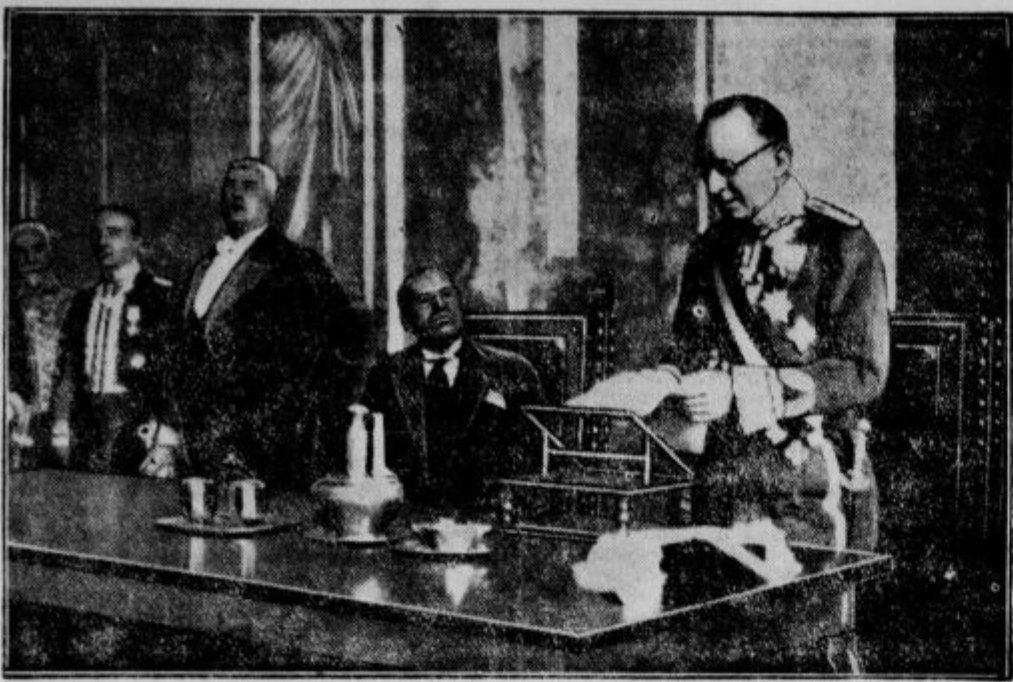
»Ljubljana«. Drevi ob osmih skupna pevska vaja. Udeležba obvezna za vse. — Pevovodja,

Celje

□ **Sv. Miklavž vas vabi.** Ze več let sem je aktualno vprašanje prireditve Miklavževega nastopa v velikem slogu, h kateremu bi imel pristop vsako in bi se vsako lahko poslužil možnosti obdaro-anja. Gledališka družina KPD bo skušala letos dosedanjemu nedostatku odpomoci s tako prireditvijo, ki bo jutri v gledališki dvorani Ljudskega doma (palača Ljudske posojilnice). Ob pol 6 popoldne pride v dvorano sv. Miklavž s sijajnim spremstvom med otroke, ob pol 9 zvečer pa po končani uprizoritvi oderskega skeča »Odpovedani Othelo« med odrasle. Darila zbira sv. Miklavž danes in jutri do prireditve v pisarni Prosvetnega tajništva na Cankarjevi cesti 4. Čeprav za nobeno izmed navedenih prireditev ni določena vstopnina, so posetniki teh prireditev naprošeni, da ob vstopu v dvorano žrtvujejo malenkost za kritje stroškov prireditve, ki so precej občutni.

□ **Nedeljski počitek** je graditelju palače Pokojniškega zavoda v Razlagovi ulici očitno neznani. S tem jemlje prizadetim delavcem možnost udeležiti se nedeljske božje službe, povzroča pa tudi zgražanje mimoidočih. Vsakemu je jasno, da bi podjetje prav lahko zaposlilo ob delavniku najmanj še 20 brezposelnih težakov, ki bi čez teden izvršili daleko več dela, kot sedaj napravijo delavci ob nedeljah. Pa nič težko jih ne bi bilo dobiti. Kar nasproti stavišču je nastanjena javna borza dela, ki ima moči dovolj na razpolago. Mi iz srca privoščimo na stavišču zaposlenemu delavstvu skromni zaslužek ob nedeljah, a sami bi morali čutili, da je še vse težje onim, ki tudi nimajo zaslužka. Podjetje samo pa, ki stavi palačo eminentno socialnem zavodu, naj bi dejstvo velike brezposelnosti vpoštevalo in gledalo, da zaposli čim več delavstva ob delavnikih, da jih bo čim več imelo ob prostih nedeljah skromno oskrbo.

□ **Gibanje tujcev** v novembru 1930. Tekom novembra 1930 je posejilo mesto Celje 1040 oseb, ki so prenočili v Celju 1.213 noči. Izmed teh je bilo: 852 Jugoslovancev, 923 Avstrijcev, 23 Nemcev, 15 Italijanov, 7 Madjarov, 3 Francozi, 4 Angleži, 20 Čehoslovancev, 1 Švicar, 3 Rusi, 4 Poljaki 1 Grk, 1 Amerikanec, 1 Bolgar, 2 Rumuna in 1 Albanec.

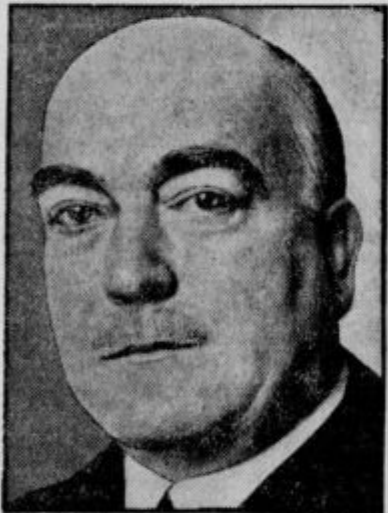
Marconi — predsednik Italijanske akademije. Markez Marconi (desno), ki je bil imenovan za predsednika Italijanske akademije, čita svoj nastopni govor. Na sredi (sedeč) Mussolini.

POLET V SMRT

Dne 11. julija 1897 je André presekla vrvi svojega svobodnega balona »Orel« in s svojima tovarišema Strindbergom in Fraenklo izginil nad večnim ledom Polarnega morja. 33 let svet ni vedel, kje in kako je bela smrt pokosila trojico zrakoplovcev. Letos se-le so daljnemu severu iztrgali vsaj deloma njegovo skrivnost, ko so našli ostanke junaških raziskovalcev. Sedaj pa je v Brockhausovem založništvu v Leipzigu izšlo izvirno poročilo o Andréjevi ekspediciji po izvirnih zapiskih raziskovalcev samih, ki so jih našli, in z izvirnimi slikami. Iz zapiskov na usodni dan 13. julija posnemamo:

Proti pol štirim zjutraj je severozapadnik nekoliko narasel. Vso noč ni bilo videti nobenega živega bitja — ne ptice ne tulna ne mroža ne medveda. Proti 9 se je megla toliko razredčila, da je solnce vsaj nekoliko sijalo skozi jo. Tod in tam so se zabeslele na nebu celo sinje lise. To je dobro delo po prestani noči, ko je gondola neprestano udarjala ob led. Ob 10.55 je močan sunek nenadoma oprostil balon, pri čemer je gondola zopet zadela ob led. Celih 13 ur so morali proti volji »poživati« na tem mestu, ker se je bila vlačilna vrv zagvozila med ledenimi kladami. Veter je butal ob balon z brzino 3.6 m na sekundo.

Ko se je megla toliko razredčila, da je bilo videti solnce, so mogli določiti lego kraja. Balon je bil ležal pod 82 stopinjami severne širine in 16 stopinjami vzhodne dolžine (od Greenwicha). Če se vrv ne bi bila ujela v ledovju, bi jih bil veter vrgel nazaj proti Spitzbergom.

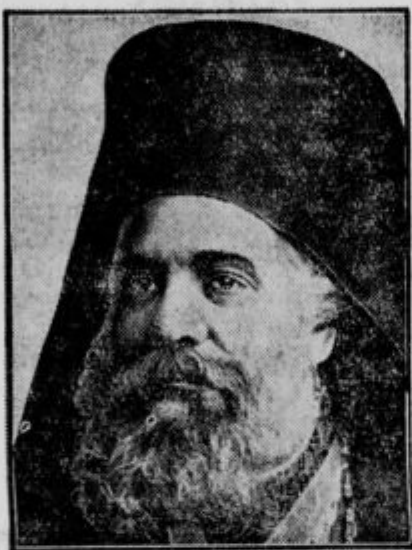
Dr. Hey, ki je imenovan za posebnega komisarja v Berlinu in bo odločal v vseh vprašanjih za znižanje cen.

Sedaj je bil balon zopet prost, a Strindbergova nada, da se bodo mogli dvigniti višje, se ni obistinila, ker se je solnce kmalu skril za oblake. Veter je gnal balon z brzino 3 metrov na sekundo vzhodno-severo-vzhodno. V tem je »kuhinjski mojster« Fraenkel pripravil kuhalo in skuhal kosilo: Polage Horch Potch, Chateaubriand, pivo, čokolada s keksi, keksi z malinovim odcedkom in H²O. »Dobro, krepko kosilo,« piše v zapiskih Strindberg.

Takoj po kosilu so na ledu opazili medvedjo sled. Postalo je mrzlo. Vrvjeve je primrznilo. Morda jih je opogumilo krepčilo kosilo, da so sklenili odposlati tretjo golobjo pošto. Ob 13.08 so izpustili štiri golobe. Zivali so posedle na instrumente, preden so odletele.

Enega izmed operjenih selov je zadela čudna usoda. Norveška lovska ladja na tujne »Alke« se je nahajala dne 15. julija 1897 na 80° 44' severne širine in 20° 20' vzhodne dolžine (od Greenwicha), ko so zjutraj proti 2 poklicali brodarja Ole Hansena, ker da je »čuden ptič« priletel na ladjo. Zival sta od juga pripodila dva ledna galeba. Brodar je menil, da je snežna jerebica, vzel puško in ptiča ustrelil. Zival je padla čez krov v morje in ljudem se ni zdelo vredno spuščati čoln in iti ponjo. V teku dneva so potem srečali drugo lovsko ladjo in v medsebojnem pogovoru je moštvo te ladje opozorilo one na »Alku«, da je bil utegnil biti nočni ptič poštni golob Andréjeve

ekspedicije. »Alke« se je nato vrnil na mesto, da najde, če mogoče, ptičje truplo. To se je tudi posrečilo in na golobu so res našli pritrjeno pisemsko puščico. V njej so našli naslednje sporočilo: »Od Andréjeve polarne ekspedicije uredništvu Aftonbladeta v Stockholmu. — Dne 13. julija 12.30 opoldne. 82° 2' šir. 15° 5' vzh. dolž. Dobra vožnja. Smer vzhod 10° juž. Na krovu vse zdravo. To je tretja go-

† Patriarh Konstantin IV. Bivši carigradski patriarh pravoslavne cerkve, Konstantin IV., je te dni umrl v Atenah, star 70 let.

lobja pošta. Andréje. To je bila zadnja Andréjeva vest, ki je tedaj dosegla svet. Ubogi golob, ki jo je prinesel, je bil letel poldrugi dan brez hrane in je onemogel sedel na ladjo in stisnil glavo pod peroti. Brez težave bi ga bili ujeli z roko, pa ga je dohitela krogla.

Po odpravi golobje pošte posadka na »Orlu« ni našla miru za delo in počitek, ker je gondola neprestano udarjala ob led. Po treh popoldne je zopet padla gosta megla in na vrvjevu se je napravilo gosto ivje. Balon je postal še težji. Veter vleče balon po ledovju z brzino 2.7 m na sekundo v vzhodni smeri. Znova je bilo treba olajšati balon in vrgli so iz njega deveto bojo in lekarno.

Ob 16.35 so opazili goloba, ki se je po štirih urah vrnil in krožil blizu balona. Potem je gondola zopet jela udarjati ob led, nakar so zmetali z balona še 250 kg nujno potrebnih stvari... Balon se je dvignil in dobro letel. Na nekem mestu so srečali medveda, ki se je vrv enostavno izognil in hacal dalje. Pod meglo sta se blestela led in voda. Površina zemlje se je zdela vzbočena.

Proti pol 11 zvečer je začela gondola zopet butati ob led... Ob pol 12 se je pretrgala vlačilna vrv. O kopnem nikjer nobene sledi, nikjer živega bitja, samo ledena površina z velikimi, odprtimi razpokami se blesti skozi mrzlo meglo...

Moskovski proces: Sodna dvorana, v kateri se vrši razprava proti inženjerjem, ki so obtoženi sabotaže.

Pravda za kosti živega

Na civilnem sodišču v Liverpoolu se je pravkar končala nenavadna pravda, katere predmet je bilo okostje še živega človeka. Angleški učenjak Ch. Brown, ki ima največjo zbirko okostnjakov na Angleškem, je srečal nekega dne 70 letnega berača Victorja Abucie, ki je imel čudno pohabljen ude. Učenjak si je hotel ta nenavaden primer zagotoviti za svojo zbirko ter se je pogodil z beračem, da pripade telo le-tega po smrti njemu, zato pa bo učenjak plačeval beraču do smrti po dva funta šterlingov na mesec. Berač je rento že dve leti redno prejemal. Tedaj pa je prišel pod tramvaj, ki mu je odrezal desno nogo. Od tega časa dalje je prof. Brown ustavil izplačevanje beračeve rente, nakar je berač vložil tožbo. Na razpravi je učenjak izjavil, da je hotel berača izsiliti od njega višjo mesečno rento in se je dal sam nalašč povoziti, za kar ima zanesljive priče. Berač je pa ugovarjal, da se je sklenila kupna pogodba za njegove kosti brez omejitve, da bi morale kosti ostati cele; zato zahteva nadaljnje izplačevanje rente. Sodnik je priznal, da je okostnjak sedaj res zelo okrnjen, in stranki sta se slednjič pobotali tako, da bo dobival berač poslej po 1 funt šterlingov na mesec.

Salomonska razsodba

Začasa burske vojne se dva brata v Transvaalu nista mogla zediniti, kako naj pravično razdelita dedščino po svojem očetu. Navsezadnje pa sta sklenila, prositi predsednika Krügerja za posredovanje. Vendar pa predsednik nikakor ni bil voljan igrati vloge taksatorja in se je omejil le na dobre nasvete. Ker pa na ta način nikakor niso prišli do konca, se je dal vendarle omečiti in je stavil sledeče pogoje: Dal je podpisati bratoma izjavo, po kateri se njegovi razsodbi brezpogojno uklonita. Nato je ukazal starejšemu bratu, naj razdeli dedščino na dva dela, kakor se mu zdi najbolj pravično. Nihče ne sme ugovarjati. Mlajši brat pa naj potem vzame ono polovico, ki mu bo bolj ugajala. Sedaj sta bila brata kar kmalu edina.

Novi Röntgenov spomenik v Lennepu na Vestfalskem, kjer je bil učenjak leta 1845. rojen, ki so ga te dni slovesno odkrili.

Na cesti oslepel

Te dni se je na Dunaju ustavil na cesti 39 letni Gustav Tomis in gledal, kako so varili tramvajske tračnice. Zarka (ultramodri-kasta) luč ga je na mestu oslepila in so ga morali odvesti v bolnišnico.

Ku Klux Klan kopni

Gibanje Ku Klux Klana v Ameriki, skrajno nestrpna nacionalistična zarotniška organizacija, ki je še pred par leti pomenjala nevarnost za državljanski mir, silno hitro pada. Leta 1925. je štela 8,904.871 članov, po zadnji statistiki pa le še 34.694!

Kulturni obzornik

Enajsti zvezek Cankarjevih spisov

Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. Založila Nova založba v Ljubljani, 1930. XIV + 510. Krpanova kobila. — Hlapec Jernej in njegova pravica. — Satirični in polemični spisi (1907—1908). — V uvodu novega zvezka Cankarjevih Zbranih spisov, ki je med vsemi dosedanjimi najboljše in po značaju najenotnejši, obravnava urednik Cankarjevo razmerje do marksistične teorije ter pokaže, da je bil Cankarjev Marksizem nejasen in nedosleden, čeprav je pesnik tedaj bil organiziran in aktiven pristaša socialno-demokratske stranke. V uvodu je knjiga pa se nam Cankar predstavlja zlasti kot polemik in satirik, ki z neizčrpnim sarkazmom bica slovenske literarne, gospodarske, družabne in politične razmere. Iz trudnega samotarja, ki obhaja na Dunaju svoj žalostni jubilej s »Krpanovo kobilo« v brezupni resignaciji — tedaj mu je geslo: »Kamorkoli, kakorkoli!« — se nanaglomala prelevi v političnega aktivista, ki nastopa kot politični govornik, državnozborni kandidat, agitator, časnikarski satirični listkar, polemik in člankar ter delavski predavatelj. Ta kratka, a po svojem značaju edinstvena doba Cankarjevega dela in življenja je v XI. zvezku Zbranih spisov celotna podana. Opombe pojasnjujejo povode in posledice posameznih polemik ter so zanimive zlasti zaradi primerov časnikarskih notic in člankov, ki jih je Cankar pisal kot član uredništva »Rdečega praporja« in ki jih ni kazalo sprejeti v tekst Cankarjevega opusa; prav posebno utegne zanimati v zapuščini ohranjeni koncept volivnega govora, ki ga je Cankar imel v Zagorju in ki ga kaže kot strastnega, čeprav ne zelo sposobnega agitatorja. — Zbrani spisi se naročajo pri Novi založbi v Ljubljani (za odjemalce celotnega dela posebno ugodni pogoji). Cena XI. zvezku je kljub večji obsežnosti ostala ista kakor pri prejšnjih zvezkih: broš. Din 68, v pol platno vez. 80 Din, v celo platno vez. 86 Din, v usnje vez. 110 Din.

Les verbes français

V založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani je izšel pravkar pod naslovom »Les verbes français réguliers et irréguliers — Francoski glagoli« na 60 straneh izredno praktično sestavljen, pregleden spis o francoskem glagolu, ki bo tako učiteljem kakor učencem francoskega jezika izredno dobrodošel. Dr. Janko Kotnik, znan že iz zvrstnega slovensko-francoskega slovarja, ki je izšel v isti založbi, je podal s tem delom priročno, vsakemu, kdor se uči francoščine, neobhodno potrebno knjižico. Zlasti je iregularni glagol, ki dela pri učenju francoskega jezika največje težave, nazorno in vestno obdelan, tako, da bo že zavoljo tega imela knjižica za vsakega učenca, pa tudi za vsakega učitelja francoščine, svojo veliko vrednost. Take knjige doslej še nismo imeli in gre velika hvala založnici, da nam jo je dala. Zlasti dobrodošel bo na koncu pridejani abecedni seznam vseh nerednih francoskih glagolov. — Posebnega priporočila knjižica ne potrebuje, kajti potrebna je bila kakor francoski šolski učbenik ali slovar in so jo vsi, ki se za francoski jezik zanimajo, že nestrpno pričakovali. Sezite po nji!

Niko Štrito: Narodne po zapiskih Stanka Vraza. Glasbena Matica je izdala v založbi Nika Štritofa zvezek narodnih po zapiskih Stanka Vraza iz let 1832 do 1839. Pesmi so postavljene za glas in klavir. Sedem jih je: 1. Priša je cesarski pot. 2. Kozarič. 3. Polček leze v ogledi. 4. Mene pa glava boli. 5. Hodi da Minka. 6. Pa kaj to more biti? 7. Micka bi rada Jurka dobila. — Romantik Stanko Vraz je več let nabiral glasbeno narodno blago, večinoma po vzhodno slovenskih in zapadno hrvaških krajih. Pesmi, ki se danes nahajajo v državnih licejski knjižnici, so po večini iz Ceroveca in okolice. Štritof je imel precej težko nalogo, razvozlati Vrazove zapiske, ki so od zoba časa veliko trpeli. Tudi je Vrazu manjkalo glasbene izobrazbe, poleg tega je pisal za flavto in mašil v pesmi instrumentalne ornamente, kar vse znatno otežuje vokalno razvozanje teh zapiskov. Štritof je sedaj razvozlat in priredil sedem biservov. — Ni bila to lahka naloga. Skladatelj je vse pesmi »prekomponiral«, se pravi, komponiral vse kitice in je bila nevarnost, da nastane dolgočasna stvar iz tega. Toda Štritof je rešil svojo nalogo visoko umetniški. Izkazal se je za povsem suverena umetnika pri teh prireditvah, pri katerih gre za originalno umetniško preživetje narodnega teksta. Predvsem s to obdelavo pesmi niso izgubile svojega narodno preprostega značaja, nego skuša i spremljiva zadeti njih stilni, preprosti ton. Štritof se poslužuje skoraj čiste diatonike, ki nikjer ni harmonično izmalničena in izumetničena. Zraven je skrbel za kontrast in izpremembo. Podložil je tekstom spremljavo v adekvatnem čistoglasbenem smislu: n. pr. je dobila šaljiva scherzozen značaj v glasbi itd., kitice iste pesmi pa imajo podloženo vedno drugačno spremljavo v obliki variacij, ki niso samo prosta tvorba fantazije, nego tudi interpretirajo tekst. V prvi, Priša je cesarski pot je znal Štritof izborni zadeti otoni nje značaj, druga, Kozarič, ima povdajeno epiko, Polček je otroško šaljiv in ritmičen, Mene pa glava boli je dobila eiganski značaj s spremljavnimi cembali, kratka, a jedrnata je zadnja, Micka bi rada Jurka dobila, v kateri je variacijska oblika do kraja speljana. V ostalih je znal Štritof najti kljub vsem variacijam striktno dvoali trodelno formo. — Pesmi so kakor zadnja izdaja Maroltovih umetnostno najtehtnejše, kar nam je zadnje desetletje prineslo obdelav narodnih pesmi. Želim jim, da bi se vsepovsod pele in se zanesle tudi v inozemstvo, kjer bi našo umetnost lahko dostojno reprezentirale. Štritof je kot komponist samorasel in močna originaliteta, dozor, fin okus in le škoda, da nam doslej ni že kaj več ustvaril. Upamo, da bo še marsikaj dobrega izdal. — Pesmi se naročajo pri komponistu opera, Ljubljana) in stanejo 35 Din. — Še nekaj: Komponist želi, naj bi se pesmi ne podajale s kakim patosom, nego bolj mehanično, strogo v ritmu. To je v skladu s čistoglasbenimi stremiljenji njegovega stila.

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Konkurzi v novembru 1930

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja svoj statistični konkurzi v mesecu novembru. Zabeležilo je 36 konkurzov (v oktobru 31, v novembru lani 86), od tega v dravski banovini 4 (5), savski 8 (7), primorski 5 (—), drinski 2 (4), donavski 5 (6), moravski 4 (3), vardarski 5 (4) in v Belgradu 3 (2).

Prisilnih poravnav izven konkurza je bilo razglašanih v celi državi 25 (v oktobru 22), od tega v dravski banovini 2 (1), savski 9 (9), donavski 6 (7), moravski 1 (—), vardarski 1 (1), drinski — (1), v Belgradu 6 (2).

V mesecu novembru je bilo nadalje odpravljenih 50 (l. oktobra 43) konkurzov, od tega v dravski banovini 3 (6), prisilnih poravnav izven konkurza pa 14 (12), od tega v dravski banovini 6 (3).

Jugoslovansko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu je zabeležilo v novembru v celi državi

33 konkurzov (novembra lani 85, torej 61,2% manj, oktobra letos 42) od tega v Hrvatski 9, (lani 6), Srbiji 12 (68), Slov. in Dalmaciji 4 (8), Bosni 6 (1), v Vojvodini 2 (2). Skupno pa je bilo v prvih 10 mesecih t. l. razglašanih v celi državi 578 konkurzov (lani v istem času 994), od tega v Hrvatski 76 (79), v Srbiji 332 (793), v Vojvodini 63 (48), v Sloveniji in Dalmaciji 85 (62), v Bosni 22 (12).

Vidimo torej, da je nazadovalo v izredni meri število konkurzov v Srbiji, (za 58%), deloma tudi na Hrvatskem (za 4%), naraslo pa je število konkurzov v Bosni za 83,5%, v Sloveniji in Dalmaciji za 37%, v Vojvodini pa za 31%. Iz teh podatkov lahko sklepamo na poslabšanje konjunktura v zapadnih delih države, glede Srbije pa nam je omejiteljno, da je bilo lani največje leto.

Lahko računamo, da bo letos število konkurzov le malo preseglo 600 v primeri s 1.060 v l. 1929, 917 v l. 1928, 1.060 v l. 1927 in 850 v l. 1926.

Belgrad. Amsterdam 2274—2280. Berlin 1347,5—1350,5. Brusel 787,44—790,44. Budimpešta 987,65—990,65. Curih 1094,40—1097,40. Dunaj 794,89—797,89. London 274,32—275,12. New York 56,87—56,57. Pariz 221,32—223,32. Praga 167,39—168,39. Milan 295,27—297,27.

Curih. Belgrad 9.1285. Amsterdam 207,80. Atere 6.075. Berlin 123,09. Brusel 71,98. Budimpešta 90,28. Bukarest 3.06375. Carigrad 2.445. Dunaj 72,67. London 25,06875. Madrid 58. New York 516,25. Pariz 20,29. Praga 15,305. Solija 3,74. Trst 27,0475. Varšava 57,85. Kopenhagen 138. Stockholm 138,45. Oslo 138,025. Helsingfors 13.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tečaj državnih papirjev so ostali v glavnem neizpremenjeni, le vojna škoda je v tečaju narasla, v Belgradu pa je 7% inv. pos. padlo od 87,50 na 86,50. Promet je bil znaten. Med bančnimi papirji so bili zabeleženi zaključki v delnicah Poljbanke po običajnem tečaju 56, nadalje Prastidione po 930 in Obrtne banke po 36. Slabeša je Unionbanka, ki je bila zaključena po 190, poleg tega je bila zaključena tudi Narodna banka po 8.100, v Belgradu 8.060. Med industrijskimi papirji je nadalje oslabil Guttman na 137, nasprotno pa so se tečajni Vevč uvrstili na 125, o. e. Sečere na 299. Zabeležiti moramo nadalje še zaključek v Naškiški po 1.000.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91,50 bl., 7% Bler. pos. 81,50 bl., tob. srečke 30 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastidione 930 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. papir: 7% inv. pos. 85,50—86, agrari 52 bl., voja škoda ar. 476—427 (426), kasa 425—426 (426) 12. 426—427 (427, 426, 427), 2. brez kup. 416—418, 8% Bler. pos. 91—91,50 (91,50), 7% Bler. pos. 81—81,25, 7% pos. Drž. hip. banke 80,50—81,25, 6% begl. obr. 71—72 (71). Banke delnice: Ravna gora 50 den., Hrvatska 35 den., Poljo 56—56,50 (56), Kreditna 96 den., Union 190—190,50 (190), Jug 77,50—77,75, Lj. kred. 122 den., Narodna 8,050—8,125 (8,100), Obrtna 36—37 (36), Prastidione 930—935 (930), Srbska 188 den., Zemaljska 128—129. Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttman 135—137 (137), Slaveks 50—55, Slavonija 200 den., Našče 1.000 do 1.020 (1000), Danica 100—103, Fivara Sar. 200 den., Drava 235—236 (235), Sečerana Osek 300—304 (299), Union 95—115, Vevče 124—125 (125) Isis 40—45, Ragusa 390 bl., Oceania 215 den., Jad. plov. 390 bl., Trboveljska 372—374.

Belgrad. Narodna banka 8.060, 7% inv. pos. 86—87 (87,50, 87, 86,50), agrari 52,75 den., voja škoda 424,50—425 (425, 423, 423,50, 424,50, 424), n. 425—426 (424,50, 425, 424,25, 424,50) 1. zakl. 421, 7% Bler. pos. 81, 7% pos. Drž. hip. banke 81. Dunaj. Don. sav. iadr. 87,60, Wiener Bankverein 16,90, Creditanstalt 47, Escomptes 57,90, Zivno 89, Unica 23,75, Mundus 140, Alpine 19,10, Trboveljska 46,75, Kranj. ind. 39,25, Leykam 3,50, Rima Murany 66,55.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. — London: 7% Bler. pos. 80—81. New York: 8% Bler. pos. 90—90,50, 7% Bler. pos. 80—80,75, 7% pos. D. H. P. 79,50—80.

Žitni trg

Tendence na žitnem trgu je postala prav čvrsta. Interes za koruzo je postal živahen zaradi velikega izvoza v Avstrijo in v Češko-Ovasko. Ponudb v koruzi pa je prav malo. Cene so danes močno narasle in sicer pri kg za 5 do 7 in pol pare. Vse kaže, da se bodo cene koruze še nadalje dvigale. Tudi v pšenici so dovozi slabi, cene pa so ostale zaenkrat neizpremenjene, pričakovati pa je, da bodo v zvezi s koruzo, ki je stalno čvrsta, narasle. V vseh krajih je malo zanimanja za blago in se konzum za naprej le malo krije. Termanske kupitve skoro ni n. kake.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sed. 3. dec. 1930. Pšenica bč. 79,80 kg 130—132,50, ban. Tisa 79,80 kg 141—143, ostala neizpremenjena. Koruza: bč. sr. stera 92,50 do 95, bč. sr. nova mare, april, maj 92,50—95, bč. sr. nova 77,50—80, bč. sr. dec., jan. 80—82,50, sr. nova suha 87,50—92,50, sr. nova suha ladja 91—93. Fijol: bč. sr. beli 240—260. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 16 in pol vagona, koruza 45 vag., moka 7 vag., otrobi 2 vag. Tendence prijazna.

Budimpešta. 3. dec. 1930. Tendence prijazna. Promet srednji. Pšenica: mare 15,60—15,80, z. k. 15,77—15,78; maj 15,46—15,68, zakl. 15,64—15,65. Rž: mare 9,54—9,67, zakl. 9,66—9,68. Koruza: maj 12,60—12,78, zakl. 12,72—12,73; trans. maj. 10,48 do 10,50, zakl. 10,50—10,51.

Hmelj

Nürnberg. 3. dec. l. k. Danes ni bilo pripe-ljanega nobenega blaga, prodanih pa je bilo 70 bal hmelja. Goriški hmelj slabše vrste je dosegel ceno 40 m-k, srednji in prvovrstni halbertauski 60—90, spalterski srednji do dobrosrednji pa 65 do 85 mark. Rozen teja je bila prodana majhna postavka štajerskega hmelja po 55 mark. Razpoloženje in cene so ostale še dalje neizpremenjene.

Živina

Ljubljanski sejem. Na ljubljanski sejem dne 3. t. m. je bilo pripravljenih (v oklep. prodanih): konj 209 (33), krav 76 (27), volov 119 (22), telet 25 (16) in prašičkov za rejo 263 (150). Iz teh števil je razvidno, da je bil dogovor prav znaten, pa tudi kupčija. Cene pa so ostale v primeri z zadnjim sejemom neizpremenjene, kakor sledi (vse za kg žive teže): voli I. II. 8, III. 7, krave debele 4,50—6,50, klobasice 3—3,50, teleta 10—12,50.

PLETENINE

na debelo! na drobno! PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI p. Jesenice - Gorenjsko

Radio

Radio znamka na Danskem.

S svojimi 100.000 prijavljenimi aparati stoji Danska na čelo evropskih držav v pogledu razširjenosti radiofonije: en aparat na 15 prebivalcev! Trenutno se bavijo z vprašanjem, kako se zvišati to še itak lepo število. Iščo možnosti, kako pomagati revežem, ki si ne morejo kupiti aparata in plačevati takse. Tako se je ustanovil v Kopenhagenu »Dansk Radio Hjaelpfond« (Danski radio podporni fond). Njegov namen je oskrbovati reveže z radio aparati.

To društvo se zanima predvsem za bolnike in za revne starce in starke. Dobavlja jim aparate, ki z njimi lahko poslušajo danske postaje. Prošnje so naslavljajo na že pripravljeno formularju. Ugodijo jim skoro vsakokrat.

Odbor tega društva tvorijo predstavitelji vlade, radia, organizacij poslušalcev, podpornih društev. Denar se steka od dveh velikih praznikov, ki se slavijo vsako leto, in od znamke po 25 öre. V oktobru je preteklo leto, odkar ta fond obstoja. Zbral je doslej že 120.000 kron in v zadnjih tednih je razdelil spet 150 aparatov.

Pri nas tudi mčno pogrešamo kake sistematizirane organizacije te vrste, ki bi skrbela za radio slepecem in nezdravim bolnim!

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 3. decembra: Opoldanski program odpade. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Walter Scott: Ivanhoe (Silvester Škerl). — 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Rusčina. — 19.30 Prof. Silvo Kranjec: Poglavlje iz sociogeografije. — 20.00 Prenos iz Prage: Koncert češke filharmonije.

Četrtek, 4. decembra: 12.15. Plošče (slovenska glasba, plesni slagerji). — 12.45 Dnevne vesti. — 17.30 Otroška ura, radio telka. — 18.00 Plošče. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Geologija naše zemlje. — 20.00 Prenos koncerta »Sloga« iz dvorane »Ljubljanskega dvorca«. — 21.00 Koncert pevskega kvarteta Glasbene Matice. — 21.30 Radio orkester. — 22.15 Hawaijazz.

Drugi programi:

Četrtek, 4. decembra: Belgrad: 10.30 Plošče. 12.30 Narodne. 16.00 Plošče. 17.00 Koncert. 17.30 Radio orkester. 20.30 Ljubljana. 22.50 Ciganska glasba. — Zagreb: 17.00 Ruske balade. 18.30 Novice. 20.30 Prenos koncerta iz Ljubljane. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Lahka večerna glasba. — Budapest: 18.30 Koncert opernega orkestra. 20.30 Orgle; nato ciganska glasba. — Milan: 19.30 Pesira glasba. 20.50 »Don Pasquale«, opera, Donizetti. — Praga: 18.25 Ob Vergilovi 2000letnici. 19.20 Mandolina. 19.50 Jesen. Prenos iz Budje. 22.30 Orgle. — Langenberg: 17.15 Odlomki iz operet. 19.45 Večerni koncert. 22.30 Plesna glasba. — Rim: 20.32 Plesna glasba. 20.50 »Priatelj Fric«, opereta, P. Mascagni. — Berlin: 18.05 Zborna petje. 19.30 Orkestralni koncert. 22.15 Novice; plesna glasba. — Katowice: 12.35 Solski koncert. 16.10 Plošče. 20.30 Koncert. — Toulouse: 17.00 Plesni koncert. 18.30 Plesna glasba. 21.00 Koncert. 23.30 Simfonični orkester. — London: 17.15 Plesna glasba. 19.45 Opera glasba. 22.30 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 16.30 Koncert orkestra. 18.00 Ljudska glasba. 18.35 Kabaretni večer. 19.15 Praga. — Leipzig: 14.30 Mladinska ura. 16.30 Koncert. 20.30 Nabož. glasba.

SMUČARJI,

sportniki!

Pravkar je izšel smučarski in zimski-sportni cenik, katerega pošljemo vsakomur na zahtevo brezplačno. Pišite takoj na Prvo gorenjsko razpisilnico — IVAN SAVNIK, Kranj 90. (Dravska banovina.)

Sport

Kaj bo s snegom

Letošnja zima je pričela z istimi muhavostmi, kakor jih je imela lanska. Začetek novembra je z nekaterimi mrzlini dnevi sicer obetal sneg — do bili smo pa južno vreme, ki je povzročilo, da je skopnel še oni sneg, kar ga je bilo po gorah in višinah, tako da ni mogoče zdaj nikjer smučati. Vreme postaja za naše sportnike v resnici fatalno, ker ni nobene možnosti razmaha in pa ker s svojimi nerednostmi naravnost ubija voljo in veselje. Saj se človek v resnici boji veseliti se majhne krpičice snega, ker je pač upravičen strah, da žež tedenski tudi lega na bo.

Za letošnjo sezono so si smučarji in zimski sportniki vobče postavili krasen in obsežen deloven program, katerega prva točka je bila določena na današnji dan. Radi skrajno nepovoljnih vremenskih razmer so morali vse prireditve odpovedati in bodo pač morali smučarji preko praznikov ostati v Ljubljani.

Kljub vsemu pa še vedno obstoji trdno upanje, da nam december, no, januar pa prav gotovo prinese izpremembo s stalnim ugodnim vremenom, da se bodo vsi sportniki mogli uspešno pripravljati na tekmovalja, predvsem pa na veliko borbo, ki jih čaka konec januarja in začetkom februarja na Bledu in v Bohinju, ko bo treba svoje sile meriti pač z močnimi nasprotniki.

SK Jadran. Kakor vsako leto priredi tudi letos naš klub svoj Miklavžev večer. Isli se bodo vršili v petek dne 5. t. m. ob 8 zvečer v restavraciji Usenik, Borštnikov trg. Vsi člani in prijatelji kluba iskreno vabljeni. — Odbor.

RAZNO.

Kako je zmagal Carnera. V Barceloni se je vršil težko pričakovani boj med italijanskim orjakom Primo Carnero ter slavnim Paolinom. Kar 91.000 gledalcev je napolnilo ogromni stadion. Toliko ljudi še nikdar ni v Evropi posetilo kako boksarsko prireditve. Divje napade Paolina v pričetku je prevlado in mirno krotil Italijan, ki si je tako prve runde zaslužil v svojo korist Cetrto in peto rundo pa je bil Paolino bolj, kajti postal je pametnejši in delal je premišljeno. Carnera je nato nadvladal v šesti in sedmi rundi ter je celo v osmi rundi skoraj podrl nasprotnika. Paolino pa je le še zdržal deveto in deseto rundo, čeprav je bil že precej zdelan in pri koncu s svojim odporom. Sodnik je zato prisodil zmago Carneru in sicer zmagalo po točkah. Orjaški Italijan pa je v resnici zaslužil ta uspeh.

Božični program lanskega nemškega prvaka. Prav lep načrt si je pripravil Sp. Vgg. Fürth, ki bo v letošnjih božičnih praznikih priredil nogo-

metno turnejo po Italiji. Na prejšnjem se bo srečal v Turinu z vodečim moštvom italijanskega prvenstva, Juventusom, nato bo gostoval v Milanu napram F. C. Bologna. Ta turneja bo morda najzanimivejša, kajti Sp. Vgg. Fürth, ki v jesenski prvenstveni sezoni še ni bil premagan, bo reprezentiral nemški nogomet na italijanskih igriščih. Dobri rezultati, ki bi jih Nemci dosegli v teh treh tekmah, bi vsaj nekoliko ublažili poraz, ki ga je letos utrpela nemška reprezentanca v borbi z italijanskim teamom.

Koliko je vreden dober igravec. V Ameriki je nastalo pravo tekmovanje v pridobivanju dobrih igrancev hokeja. Govorimo seveda o profesionalnih klubih. Golova pa je, da je odkupnina, ki jo je nedavno zrtvoval Kanadski Toronto klub za enega samega igralca, skoraj brez primere. Toronto klub je plačal klubu Otawa svoto 35.000 dolarjev. V našem denarju pomeni to okrog 2.000.000 dinarjev. Za naše razmere so to prav bašne številke.

9,4 sekund za 100 yardov. Amateur Athletic Union v Ameriki je uradno priznala Wykoffu iz Kalifornije, da je letos v maju tekel 100 yardov v času 9,4 sek. S tem je tudi Wykoff poleg Simpsona innejteli tega svetovnega rekorda.

Zahvala

vsem, ki so ob nenadni, najtežji izgubi naše ljubljene, zlate soproge in mamice, gospe

Marije Lorber

soproge šolskega ravnatelja v pokou

z nami sočustvovali, nas tolažili v težkih dneh, poklonili cvetje in jo spremenili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, nadalje globoko hvaležnost gospej hz. Vahekovi za njeno požrtvovalnost in veliko pomoč v naših najtežjih urah. Iskrena zahvala tudi učiteljskemu zboru in gojenkam I. in II. dekl. mešč. šole. V Mariboru, 2. decembra 1930.

Zalujoča rodbina
LORBERJEVA

Autobusno podjetje Kondrič Ludovik, Novo mesto

18 sedežni autobus je pričel voziti na progi Kandija—Glavni trg—pošta—kolodvor k vsem vlakom, razen k prvemu jutranjemu vlaku. Vozne cene od kolodvora do pošte 3 Din, do Glavnega trga 4 Din, do Kandije 5 Din za osebo. Prtljaga prosta. Na razpolago tudi taksameter in izvošček.

Double modni kragorin sportni
za fine obleke in suknje
Velika izbira ugodne cene
R. MIKLAUČ - Pri šoli
Ljubljana - Mednarodna ulica - Pred Skotijo

Pomlajenje v 24 urah
je dosegla glasovno zahvalnico gosp. Dr. A. Praga: Onih 10 lončkov EROS-kreme, ki ste mi jih poslali, sem moral odstopiti svojim znancom. Moj obraz je dober reklama za vašo kremo, kajti kljub svojim 49 letom sem lepa in mladostna. EROS-krema odstranjuje naravno in zanesljivo možgane, sojode, bradavice, pege, ručičnos, rujuje madeže. Solnčne pege. Jamstvo: Denar se vrne, če ni uspeha. Cena 12 D; 8 lončkov 25 D; 6 lončkov 40 D. Dr. Nik. Komany, Košice C, poštni predal 12/E 23, Češko-Slovaška

Bukova drva la.

suha, žagana in sekana, kakor tudi premož in oglje, dostavlja na dom po najnižjih cenah

FRANC FRITZ

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 85

Telefon šte. 2497.

Naročila se sprejemajo tudi Tavčarjeva ulica 4 (v gostilni).

Največja odpr. td. glasbil v Jugoslaviji
MEINEL & HEROLD
Izročila glasbil, gramofonov in harmonik. Prodajna podruž. MARIBOR št. 102
daje Vam lepo doma temeljit pouk v igranju kakor glasbila, gramofonov in harmonik. Zahtevajte (tako) naš veliki brezplačni katalog, ki vam da vsa pojasnila.

Borza

Dne 3. decembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so tečaji večinoma popustili, le Trst je bil čvrsteši. Promet je bil slabši kakor včeraj, znatnejši le v devizi Dunaj. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, docim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2277 bl., Berlin 1349 bl., Brusel 788,94 bl., Budimpešta 989,15 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,50), Dunaj 794,89—797,89 (796,39), London 274,72 bl., New York 56,47 bl., Pariz 221,32—223,32 (222,32), Praga 167,39—168,19 (167,79), Trst 295,44—297,44 (296,44).

Zagreb. Amsterdam 2276,50 bl., Berlin 1347,50—1350,50, Brusel 788,94 bl., Budimpešta 987,65—990,65, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 794,89—797,89, London 274,32—275,12, New York 56,87—56,57, Pariz 221,32—223,32, Praga 167,39—168,19, Trst 295,44—297,44. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 5 milij. Din.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Boljše službe

išče mladenič z večjim premoženjem, mirnega značaja. Naslov v podr. »Slovenca« v Celju.

Šivilja

gre sivat na dom. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Samost. šivilja« št. 13541

Pekovski pomočnik

dober delavec, išče službe. - Ponudbe pod šifro »Trenost« na upravo Sl. v Mariboru.

500 Din

listemu, ki mi preskrbi službo za 15. december ali januar. Mesto prodajalke, blagajničarke ali v kako pisarno. - Ponudbe pod »Nujno« na upravo.

Strojniki-kurjači

v vsem samostojen, dober brusač, zmogel pri elektriki, išče službe za takoj. Brufach, Emonska c. 10.

Službodobe

Mesarski pomočnik

dober, se takoj sprejme. Vešč mora biti tudi prodaje mesa in prost vojašine. Naslov v upravi pod št. 13.725.

Blagajničarka

za v točilnico, pridno in vestno, se sprejme takoj v hotelu Štrukelj.

Organist in cerkovnik

se sprejme do 1. jan. - Samec, ki bi v prostih urah pomagal v gospodarstvu. Naslov v upravi pod »Organist« št. 13.771.

Učenka

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Pogoji: Dobra vzgoja veselje in volja do dela. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 13.408.

Posestva

Graščinsko posestvo z gozdovi, pripravno tudi za poljedelsko obrt kupim. Ponudbe z opisom obsega ter kakovosti in ceno na upr. »Slovenca« pod »Grašč. posestvo«.

Kupimo

Rabljeno blagajno želimo kupiti. Ponudbe na upr. pod »Blagajna 5000«.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Mer-kura«, Ljubljana. Selenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Vsakovrstno

zlatu kupim po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Glasba

Vaš klavir

razglašen in pokvarjen popravi in uglaši specializist Josip Bajde, Gosposvetska cesta 12.

Harmonij

dobro ohranjen, primeren za solo, kupim. Ponudbe z opisom in navedbo cene pod »Harmonij« na upravo »Slovenca«.

Klavirji

za Miklavža in Božič najlepše darilo! Kupite na obroke od 400 Din

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3. Najcenejša izposojevalnica

Za Miklavža novost za Ljubljano!

V nedeljo in ponedeljek popoldne ob 5 uri bode zopet Gašper gledališče pri »TRIBUNA«, tovarna dvokoles, otroških in igračnih vozičkov na Karlovski cesti št. 4. Vsi izložbeni prostori so opremljeni z najnovejšo reklamo. Vse se vozi, ter tudi Miklavža in parkelna ne bode manjkalo.

Klavirji

Zaloga in izposojevalnica prvovrstnih klavirjev. - Strokovniško popravilo in uglaševanje. - Nizke cene, tudi na obroke. - Tovarna klavirjev WAR-BINEK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska 2.

Prodamo

Vino

dobro, letnik 1929, 14 hl. prodaja Brilan, kolodvor, Brežice.

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC - Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Modna trgovina

na promet, mestu Ljubljane, moderno, novo opremljena radi boleznij ugodno napredaj. Najemina nizka. Ponudbe pod »Sijajno« na upr. »Slov.«

Med

cvetlični 1 kg 17 Din ajdov 1 kg 15 Din dobavlja v vsaki množini Mrak Valentin čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani

Dve različni postelji

in več drugega pohištva se prodaja v Kapiteljski ulici 3, dvorišče.

Okrog 15 m²

SUHE BUKOVINE

25-30 in 50 mm močne, neobžagane, ugodno prodam. Tomšič Franc, mizarstvo, Zgornji Kašelj, p. Dev. Mar. v Polju.

Žepni robci

komad 2 Din pri Matek in Mike, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj.

Peč

dobro ohranjena, se ceno prodaja. Naslov v upravi.

Restavracija

v Zagrebu na izbornem prostoru v centru, z vsem inventarjem in dolgoletno namerno pogodbo, se takoj ugodno prodaja. - Gjuro Valjak, Maribor.

Obrt

Fotoateljé Holynski

dobro - hitro - poceni! Ljubljana, Dunajska c. 6. Podružnica: Moste.

Lesni trgovci

in posestniki! Ker je nastala kriza v lesni industriji, v ljudno javljamo, da rešimo vsled tega sedaj surovino lesa, hlodov itd. za plačilo 20% ceneje, kakor v pretečenem času in točno po naročilu kot vsako drugo podjetje. Lesna industrija Martinec, Škofljica.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24 Veletrgovina z žitom

Ženini - neveste!

Najceneje in najboljši: modroce, otomane, divane, feder-modroce, fotelje in garniture Vam nudi:

F. Sajovic Ljubljana Stari trg 6

Najboljše kupite za Miklavža

Nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumbice, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toalet, potrebščine le pri

JOSIP PETELINC - Ljubljana blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

HOBBY
REGD
XOBY

UNIVERZALNI
NAUČNI PREPARAT
UNIVERZALNI
Učeniški Preparat

Hobby

čisti vse po popolnoma novem načinu

Generarno zastopništvo za Jugoslavijo

OBOROT - BEOGRAD TEL. 31-89

Carla Urota 19

HOBBY se uporablja v Ameriki letno 70.000.000 kg. HOBBY je odlikovan tudi z diplomom Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY IŠČITE POVSOD!

Snežni čevlji in galoši

znamke

so svetovnoznano najboljši!

Dobe se v trgovini

A. Žibert - Ljubljana

Prešernova ulica

Zahvala

Ko je naš papa

Adolf Rohrmann

nastopil zadnje svojo pot in se v grudi domači vlegel k večnemu počitku, so ga premnogi spremili in počastili s krasnimi vencji. Bodi jim prisrčna hvala!

V Kranju, dne 4. decembra 1930.

Adolf Rohrmann, sin.

Zahvala

Najprisrčneje se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili spomin

Marije Pehani ro. Gorišek

in sočustvovali z nami za časa njene težke bolezni in ob njeni prerani smrti.

Zlasti se zahvaljujemo častiti duhovščini, pevcem za ganljive žalostinke, prostovoljnemu gasilnemu društvu in vsem onim, ki so nam izrazili ustno ali pismeno sožalje, kakor tudi onim, ki so poklonili blagopokojni cvetje.

Žužemberk, dne 3. decembra 1930.

Žalujoče obitelji: Pehani, Carli in Torkar.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955

Gospa Luiza se je vzravala in čitala petdesetkrat prečitana pisma edeninpetdeseti.

Trenton, 14. decembra 1953.

Spoštovani gospod Termölen!

Čudovit slučaj je hotel, da so mi navodila, ki ste mi jih dali pred letom dni, prinesla res malone popolno jasnost glede mojega rojstva. Sem, kot morete razbrati iz poštnega pečata, v Trentonu. V istih državnih tvornicah, kjer je bil do pred dvema letoma nameščen tudi Frederic Harte. Izgubil je svoje življenje po nesreči. Toda njegova vdova ve natančno o usodi posameznih rodbinskih članov. Spoznal in vzljubil sem gospo Hartejevo in njen hčerko Jano. Po dolgih razgovorih, ki sem jih imel z gospo Hartejevo, je zame gotovo, da sem sin Gerharda Bursfelda, ki je zmanjkal jeseni 1922 v Mezopotaniji. Čas in kraj se točno ujemata s podatki, ki sem jih našel z druge strani o izginulem očetu. Verjetnost, da bi izginila dva Nemca na istem mestu in ob istem času na ta način, je praktično enaka ničli. Tudi gospa Harte je potrdila sličnost z Gerhardom Bursfeldom, o katerem ima dobre slike. Po tem vas smem smatrati tudi za svoje sorodnike in Vas pozdravljam kot Vaš hvaležni Silvester Bursfeld.

Pismo je bilo že na več krajih natrgano in imelo sledove pogostnega čitanja.

»Kdo bi si bil mislil, Luiza, da se znajdejo ljudje

tako na širnem božjem svetu. Naj slišim še drugo pismo.«

Gospa Luiza si je popravila očala in čitala dalje. Drugo pismo je bilo najnovejšega datuma.

Linna, 5. julija 1955.

Dragi gospod Termölen!

Sem naj srečnejši človek na svetu in se imam Vam zahvaliti, da sem. Ako bi mi ne bili dali Vi tedaj dokazov, ne bi bil nikoli prišel k mrs. Harte. Potem bi tudi Jana Hartejeva ne bila moja ljuba nevesta in čez dve uri moja poročena žena. Čutim potrebo, da Vam poročam o svoji sreči. Danes popoldne odideva na ženitbeno potovanje. Italija, Grška, Egipt do piramid. Jana še ne pozna starega sveta. Živela je vedno v Ameriki. Na povratku Vas hočeva obiskati. Povabim sebe in svojo mlado ženo sredi meseca za nekaj dni k Vam v goste. Jana, ki ve od svoje matere, mi je povedala, da boste praznovali 8. julija svojo osemdesetletnico. Čestitava z bregov Torneaelfa in bova svoje čestitke kmalu ustno ponovila.

Ostajam Vaš najudanejši...

Gospa Luiza je pogledala. Sedaj je bil stari mož vendar zaspal. Narava je zahtevala svoje pravo. Pustila ga je mirno spati in tiho pripravljala mizo za popoldansko kavo. Pričakovali so vendar mladega, Viljema. Morda pridejo tudi še drugi gostje. — — —

Hišni zvoncec je pozvonil. Andrej Termölen je planil iz svojega spanja. Krepek moški glas v veži. Viljem Lüssenkamp je stopil v sobo. Plavalasi Renec je pozdravil prisrčno svojega ujea in mu izročil svoj dar. Košaro rož, med katerimi so se svetili rdeče zamašeni vratovi dueata dobrih steklenic.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čec.

Urednik: Frane Kremšar.